

L. Yılmaz
afından
AV'a
yanmıştır

BAĞIMSIZLIK
DEMOKRASİ
SOSYALİZM
İÇİN

YÜRÜYÜŞ

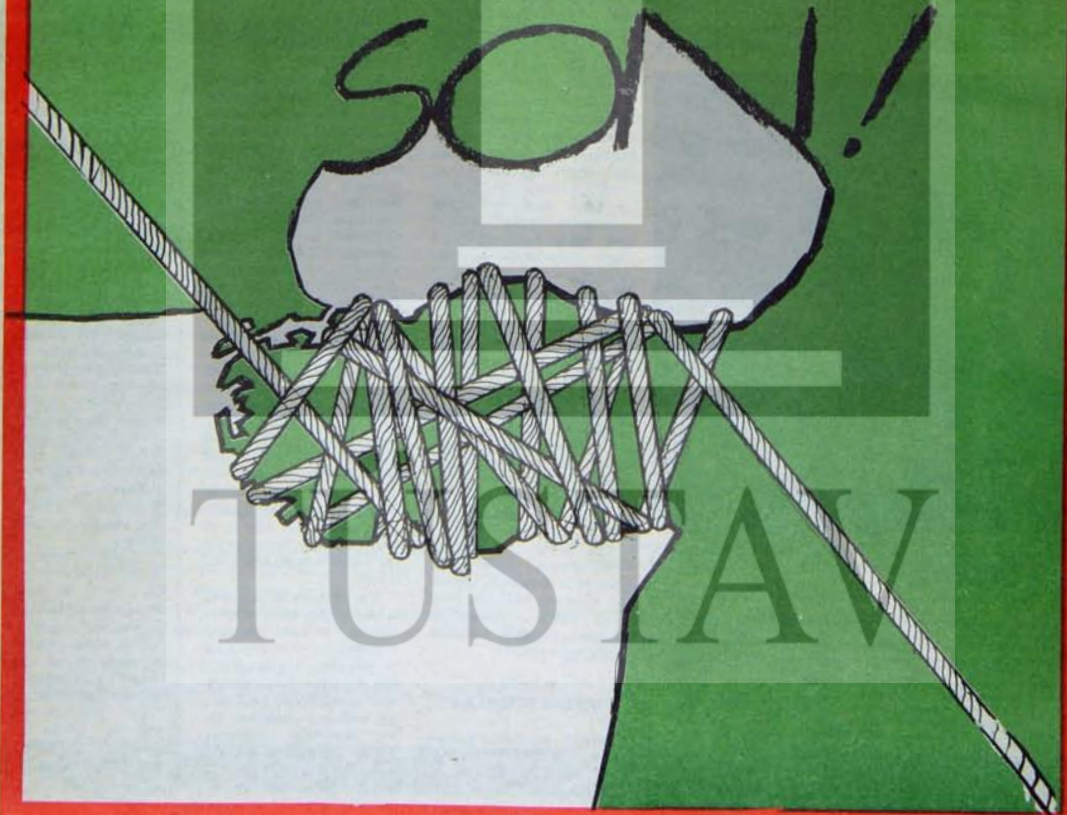
HAFTALIK SİYASİ HABER VE YORUM DERGİSİ

SAYI: 176-22 AĞUSTOS 1978

FIYATI 5 TL

EMPERYALİZME
TESLİMİYET
POLİTİKASINA

SON!

BAĞIMSIZLIK VE BARİŞ MÜCADELESİ

CAN AÇIKGÖZ

CHP'nin kitleler karşısında söylediklerinin tam tersini yapar olması durumu, her olay ve gelişmede bir kere daha ortaya çıkmaktadır. Bunun son örneği, ambargo ve ambargonun kaldırılmasına ilişkin kararda izlenen tutum olmuştur. "Ulusal savunma kavramı"nın CHP tarafından ABD ambargosu dolaşısıyla ortaya atıldığı hatırlardır. Bu "kavram" a daha sonra hükümet programında da yer verildi. Ama ambargonun kaldırılmasına ilişkin kararlar beraber Başbakan Ecevit'in ağzından öğreniliyorki, ambargonun kaldırılması, "ulusal savunma kavramı"nı geliştirmek için yeni olanaklar yaratmış. Ambargonun kaldırılmasıyla neredeyse ABD emperyalizminin dize getirildiği, Türkiye'nin bağımsızlığı yolunda adım atıldığı ileri sürülecek.

Oysa durumun tam tersi olduğu ortadadır. Türkiye İşçi Partisi Merkez Yönetim Kurulu bildirisinde belirtildiği üzere "Ambargo ve ambargonun kaldırılmasına ilişkin gelişmeler, temelde, Türkiye'nin bağımlılığını daha da artırma yolundaki emperyalist istek ve planların açık bir kanıtıdır". Türkiye, ABD emperyalizminin ekonomik, politik, askeri dayatmalarıyla karşı karşıyadır ve yerli büyük burjuvazinin sınıfsal çıkarlarıyla da uyum içinde olan bu dayatmalar, CHP hükümeti eliyle uygulanmaya konulmaktadır.

Olan budur ve verilen demeçler, yapılan açıklamalar bu durumu gizlemeye yetmemektedir. "Ambargo sorunu ayrı iştir, Kıbrıs ayrı" sözleri, Başbakan'ın ağzından sık sık duyulur olmuştur. Ama ambargonun kaldırılmasına ilişkin karar ortadadır ve Kıbrıs sorununun çözümünde ABD ve NATO'nun saldırgan emel ve çıkarlarının ağır basması tehlikesi artmıştır. Benzer bir durum ABD üsleri için söz konusudur. Tekrar açılmalarının ambargonun kalkmasına bağlı olmadığı defalarca tekrarlandığı halde, Başbakan Ecevit'in bir gazeteciyle yaptığı görüşmede söyledikleri şunlar olmuştur: "Bilindiği gibi sözkonusu tesisler ambargo üzerine kapatılmış, daha doğrusu işleme durdurulmuştu ve ambargo kalkınca yeniden açılması söz konusuydu. Biz de bu tutumu hükümete geldikten sonra sürdürmüş ve ambargonun kalkmasından sonra bunlardan gerekenlerin yeniden işleme başlaması için gerekli koşulları saptamak üzere görüşmeye hazır olduğumuzu belirtmiştik. Bu sözümlüze elbette ki bağlıyız."

Gizlenemez, saklanamaz hale gelen yalnızca yapılan işin ne olduğu değil, neleri de kapsadığıdır. Örneğin Başbakan Ecevit'in halefinden devralarak kullandığı deyimle "tesisler" in neler olduğu artık günlük basının sayfalarını kaplamaktadır. Günlük basında haritalarıyla yer alan ayrıntılı bilgilere göre, Türkiye toprakları, Doğu Akdeniz'deki ABD Hava ve Deniz Kuvvetlerinin nükleer cephaneliği haline sokulmuştur. Yine bu haberlere göre, ABD'nin Doğu Akdeniz'de karada üstlenen en uç noktadaki nükleer saldırı uçakları Türkiye toprakları üzerinde bulunmaktadır. CHP hükümeti şimdi, işte böyle "tesisler" in açılması, açık olanların çalışmalarını sürdürmesi için pazarlıklar içindedir. Alınacak paranın tatmin edici olduğu kanıtlanmaya çalışılmaktadır. Kısacası vatan toprakları tekrar tekrar piyasaya sürülmektedir.

CHP hükümeti üsler meselesi ile ilgili olarak, "üs yok, tesis var", "kapatılmadı, işleme durduruldu" safasatlarıyla altından kalkılması zor sorumluluklarla karşı karşıya olduğu bilmek zorundadır. "Onurlu bir politika" yürütmek, kapatılan üslerin tekrar açılmasını değil, tüm ABD ve NATO üslerinin kapatılmasını, yurt topraklarından sökülüp atılmasını emretmektedir. Emperyalizme bağımlılık zincirlerini kırmak yolundaki mücadelenin gerçek sahipleri, işçi sınıfımızın, emekçi halk kitlelerinin, tüm demokratik ve anti-emperyalist güçlerin bu gelişmeleri dikkatle izlediği unutulmamalıdır.

Türkiye'nin ABD emperyalizmine olan bağımlılığının daha pekiştirilmesi sonucu gelecek dış politika alanındaki bu gelişmeler, diğer yandan, Akdeniz ve Ortadoğu'da gerginliğin artmasına da neden olacak niteliktedir. Ayrıca Türkiye, topraklarının ABD ve NATO'nun saldırı üsleri olarak kullanılmasına izin verdiği sürece, dünya barışını tehdit eden odaklardan biri olmaya devam edecektir.

Emperyalizm, sömürü ve egemenlik alanlarını korumak, ulusal ve toplumsal kurtuluş hareketlerini tehdit ve baskı altında tutmak, sosyalizmin dün-

ya çapında ilerleyişini durdurmak için, hiçbir zaman terketmediği saldırganlığını sürdürmektedir. Sosyalist sistemin ve dünyanın tüm barışçı güçlerinin etkinliği karşısında evet demek zorunda kaldığı yumuşamayı red etmek ve bu sürecin gelişmesini durdurmak için can atmaktadır. Soğuk savaş havası tekrar estirilerek istenmektedir.

Ambargo, ambargonun kaldırılmasına ilişkin karar, üslerin açılması, Kıbrıs sorununun çözümünde ABD ve NATO'nun ağırlığını artırmaya yönelik dayatılan koşullar, IMF'nin hükümet üstü ekonomik kurul olarak görev başında olması, bütün bunların hepsi, işte böyle bir ortamda yer alan gelişmelerdir. Bununla beraber, ABD üslerinin, nükleer saldırı silah ve gereçlerinin Türkiye toprakları üzerinde bulunmasını savunmak ile dünya barışından yana olmak Başbakan Ecevit'e göre birbiriyle çelişmemektedir. Başbakan bir gazeteciyle yaptığı ve yukarıda da anılan görüşmede şunları söylemektedir: "Sözkonusu tesislerin dünya barışına önemli katkıları olabilecek şekilde değerlendirileceği kanısındayım. Bunun başka ülkelerle, komşu ülkelerle sorun yaratmayacak, fakat aynı zamanda, dediğim gibi, dünya barışına da katkıda bulunabilecek bir biçimde değerlendirmek üzere Amerika Birleşik Devletleri'yle görüşmeye, ambargonun kalkmasından sonra ilerleyeceğiz."

Eşyanın tabiatına aykırı olan bu görüşün, Türkiye'deki ABD üslerinden devamlı olarak nükleer saldırı tehdidi altında tutulan komşularımız tarafından anlaşılmasının en azından zorluk taşıdığı ortadadır. Türkiye'deki ABD üslerinin, Sovyetler Birliği'ne ve Ortadoğu'daki ilerici gelişmelere karşı kullanılmaya hazır saldırı merkezlerini içerdiği artık herkes tarafından bilinmektedir. Esasen yasal dayanaktan yoksun olan üslerin yeniden açılması Avrupa Güvenliği ve İşbirliği Konferansı Belgesi ve Sovyetler Birliği ile birkaç ay evvel imzalanan Siyasal Belge'nin de ihlal edilmesi olacaktır.

CHP hükümetinin emperyalizme bağımlı sıklıkla sürdürdüğü politikanın ülkenin bağımsızlığıyla olduğu kadar bölge ve dünya barışı bakımından da "onurlu bir politika" olmadığı açıktır.

Emperyalizme bağımlı, emperyalist-kapitalist ilişkiler ağı içinde olan bütün geri ülkelerde olduğu gibi, Türkiye'de de bağımsızlık için mücadele etmek, dünya barışı için mücadele etmektir. Diğer bir deyişle, emperyalizme karşı çıkmadan, ülkeyi onun ekonomik, politik ve askeri tasallutundan kurtarmadan, bu yolda mücadele etmeden dünya barışından yana olmak miimkin değildir. Dünya halkları arasında savaşa neden olacak çıkar çekişmeleri yoktur, savaşın ve savaş tehlikesinin kaynağı emperyalist-kapitalist sistem, tekel, sömürücü sınıflardır. Toplumların demokratikleşmesine de karşı olan emperyalizme ve onunla bütünleşen yerli egemen sınıflara karşı mücadele, sınıfsal düzeyde geliştirilecek kitlese bir mücadeledir, böyle olmak durumundadır. Barış mücadelesi de özünde bir sınıf mücadelesidir. Bu yüzden ki, dünya barışının asıl güvencesi sosyalist sistem, uluslararası işçi sınıfı hareketi ve ulusal kurtuluş savaşlarıdır.

Barış mücadelesini geliştirmek, kitlese kılmak Türkiye'deki barıştan yana tüm güç ve kişilerin önde gelen görevlerinden birisidir. Buna rağmen bu görevlerin yerine getirilmesini zorlaştıracak, doğrudan barış hareketine zarar verecek tutumlara da rastlanmaktadır. Başka alanlarda da görülen, hareketin tasfiye edilmesine yönelik hastalıklar barış mücadelesine de sıçratılmak istenmektedir. İlerici sendikal hareketin bildiği deyin bunu dinamitleyenler, faşizme karşı birlik deyin bunu zorlaştıranlar, dar grupçu siyasi hesaplarını barış hareketi içinde de yapmakta, ortada adına doluştıkları ne olursa olsun, bilimsel sosyalizme ters davranış ve politikalarla doğrudan barış mücadelesine zarar vermektedirler.

1 Eylül Dünya Barış Günü bu yılda, dünyanın tüm barıştan yana güçlerinin emperyalizme ve savaşa karşı mücadeledeki kararlılıklarının ve artan güçlerinin ortaya konulacağı gün olacaktır. Türkiye'deki barış mücadelesini geliştirme, onu barış mücadelesinin geçmişine layık kılmak aynı zamanda dünya barış hareketini de güçlendirmek olacaktır.

Dünya Barış Konseyi'nin çağrısı:

SOĞUK SAVAŞA DÖNÜŞE DUR DİYELİM!

Dünya Barış Konseyi Başkanlık Komitesi Geçtiğimiz ay Moskova'da toplandı. Uluslararası düzeyde "soğuk savaş" a dönüş belirtirlerinin özellikle ele alındığı toplantıda dünyadaki tüm barışçı güçlere hitaben bir Çağrı yayımlandı. Dünya Barış Konseyi'nin bu Çağrısı aynı sunuyoruz.

"Silahlanma yarışının ormandırılması hedef alan yeni planlarla büyük bir tehlikenin tehdidi altına sokulan yumaşma sürecinin geleceği hakkında derin bir ilgi ve kaygı duyuyoruz."

"Son zamanlarda emperyalizmin ve saldırgan güçlerinin, silahlanma yarışını tirmandırılması, uluslararası ilişkilerde "soğuk savaş" niteliğine uygun sert bir kutuplaşmanın yeniden canlandırılması kövüleyen ve gitgide hızlanan eylemlerine tanık oluyoruz. Bu girişimler, NATO Konseyi'nin Mayıs ayında Washington'da, BM Genel Kurulu'nun Silahsızlanma konulu Özel Oturumu'na ayıy tarihlerde, meydana okurcasına düzenlenen toplantısında ve çoğunun ifadesini buldu. NATO Konseyi, yeni bir silah yarışımını gerçekleştirilmesi amacıyla geçmişte eşine rastlanmasız uzun vadeli bir program benimsedi. "Bu girişimler, uluslararası ilişkilerde tim barış güçlerinin yorulmak bilmeyen çabaları sonucunda sağlanmış olumlu değişiklikler karşısında büyük bir tehdit oluşturuyor. Bütün bunlar, halkların iradesine karşı bir meydan okuma ve BM Genel Kurulu'nun Silahsızlanma Özel Oturumu'na kaduların çabalarını, bu Özel Oturum'un silahlanma yarışının sona erdirilmesi ve uluslararası gerinliği yumaşma sürecinin pekiştirilmesiyle ilgili görüşmelere yeni ufuklar açan sonuçlarını bilinçli olarak reddetme anlamına gelmektedir."

"Dünya kamuoyunun yijimsal protestolarına rağmen militanist güçler nütronsilahlanın üretiminin ve mevziledilmesi başlatma niyetlerinden vazgeçmiş değillerdir. Askeri alanda yumaşmayı sağlama yönümleri görüşmelerde hiçbir ilerleme olmasın, sorumluluğu onlara atılır."

"Emperyalizm, rklıkh ve apartheid güçlerinin, ulusal kurtuluş hareketlerini, bağımsız devletlerin gelişmelerini ve gelişmesini hedef alan eylemleri gitgide daha tehlikeli bir nitelik almaktadır. Buna bağlı olarak barış güçlerinin NATO'nun askeri aygıtının çoğaltı kullanım alanını genişletmeye yönelik girişimleri özellikle tehlikeli tasmaktadır."

"Yumaşmaya karşı çıkan güçler, bu tür girişimleri, uluslararası düzeyde güdümlenen ve değişik ülkelerin halkları arasında düşmanlık ve güvenliği tehdit amaçlayan propaganda kampanyaları ile örtmeye çalışıyorlar."

"Dünya Barış Konseyi bütün barışçı güçlerin dikkatini bugün oluşmakta olan durumun ciddiye alınması çeker. Dünya Barış Konseyi, tüm barış güçlerini, yumaşmanın kazanılmasını savunmaya, soğuk savaşa dönüşü engellemeye, kalıcı bir barış ve uluslararası güvenliğe doğru sağlana ve ileri adımların alınmasını sağlamaya çağırır."

"Bunun için, herşeyden önce, devletlerin dış politika yolunu çizenlerin halkların iradesine kulak vermemelerinin ve silahlanma merdivinesinde bir basamak daha alma planlarından vazgeçmelerinin sağlanması için bütün olanakların kullanılmasını zorunludur. Aynı şekilde, her halükârda kendi ülkelerinin içine yolunu bağlamaz olarak kararlaştırma haklarına saygı gösterilmesinin gözlemlenmesi de bir zorunluluktur."

"Nükleer bir dünya savaşının önlenememesi belirleyici koşulu silahsızlanmadır. Silahsızlanma, birçok ülke halklarının karşımadıkları derin toplumsal ve ekonomik sorunların çözümü için de temel bir zorunluluktur."

"Barış güçlerini dünyadaki durumu köklü bir biçimde etkileyecek güçtedirler. Bunun için ortak eylemlere bulunmak, evrensel barışı ve halkların güvenliğini sağlama gibi soyulu bir davada işbirliğini ve karşılıklı yardımlaşmayı en geniş ölçüde yaymak ve güçlendirmeleri gerekiyor."

"Dünya Barış Konseyi, bu amaçlara ulaşmak için bütün politik güçlerle, kitle hareketleriyle ve hükümetler dışı örgütlerle işbirliğine hazır olduğunu bir kere daha belirtir. "Emeççi halklar, kadularla, gençlerle, aydınlarla, barış ve ilerlemeyi özleyen herkesle sesleniyoruz."

"Hep birlikte silahlanma yarışına son verelim!"
"Hep birlikte nütronsilahlanın üretiminin önleyelim, nükleer silahsızlanmayı başlatayalım!"

"Hep birlikte yeni kitle kırım silahlanmasını yasaklanmasını gerçekleştirirelim!"
"Hep birlikte BM Genel Kurulu'nun Silahsızlanma Özel Oturumu'nun önerilerinin hayata geçirilmesini sağlayalım!"

"Genel ve tam silahsızlanmaya sağlama yönünde somut önlemler alacak olan bir Dünya Silahsızlanma Konferansının en erken zamanında toplanmasını için hep birlikte mücadele edelim!"

"Hep birlikte yeni sömürgeci serüvenlerin yolunu kapayalım, halkların rklıkh rejimlerini ve sömürgeçiliğin kalıntılarının boyunduruğundan kurtulmalarını, her türlü emperyalist müdahale ve baskıdan ayıklanmasını sağlayalım!"

"Hep birlikte adil uluslararası ekonomik ilişkilerin kurulmasını sağlayalım, genç başmız devletlerin hızla gelişimi için gerekli koşulları yaratalım!"

"Barış, yumaşma, silahsızlanma, ulusal kurtuluş ve barış davası bütün halkların ortak yaşamsal davasıdır. Bu davanın zaferi yolunda hiçbir çabayı esirgemeyelim!"

Moskova, 14 Temmuz 1978

BARIŞI KAZANM

RAŞİT KAYA

Yaklaşan 1 Eylül, Uluslararası Barış Günüdür. Dünya halklarının barış ve kardeşlik istem ve özelemlerinin dile getirildiği uluslararası barış günü olarak 1 Eylülün seçilmesi de boşuna değildir. 1 Eylül Nazi Almanyası'nın, faşizmin insanlık tarihine en büyük yıkımı getiren 2. Dünya Savaşını başlattığı gündür. Bu nedenle Uluslararası Barış Günü olarak 1 Eylülün seçiminin çok özel bir anlamı vardır.

İnsanlık, 1 Eylül'de saldırıya geçen faşizmi yendi. İnsanlık suçu olarak tesül ve mahkum etti. Ama dünyada faşizm tehlikesi sürüyor. Faşizme karşı mücadelenin de sürdüğü gibi. 1950 Stockholm Barış Çağrısını 500 milyon kişi imzaladı. Bu 500 milyon kişi insanlık tarihinin en büyük savaşını yaşamış olanlardı. Ancak, dünya çapında barışı tehdit eden maddi temeller ortadan kalkmadı. Barış için mücadele de devam ediyor.

Faşizmin olduğu gibi, savaş tehdidinin de yok olabilmesi için maddi temellerinin tarih sahnesinden silinmesi gerekiyor. Faşizmin maddi temellerinin ortadan kaldırılması emperyalizme karşı kesin zafer kazanmaktan geçiyor. Bu biliniyor. Barış kazanmanın yolu da savaşçı oluşturma maddi temellerin saptanması ve bunların yok edilmesi için mücadelede geçiyor.

BARIŞ MUCADELESİNİN ÖNEMİ

Çağımızın en önemli sorunlarından birisi barış ve savaş sorunudur. Günümüzde dünyanın her an patlamaya hazır bir barut fıçısı olduğu çok sık yinelenen bir söz. Geçtiğimiz son 15 yüzyıl boyunca 14 binden fazla savaş olduğu, ve bugün dünyada yaşayanların sayısına, yani 3 milyar dolaylarında insanın öldüğü hesaplanmıştır. Çağımızda bilim, teknik ve sanayide gerçekleşen büyük ilerlemeler savaş sanayine de yansımış, savaş araçlarının yok edici gücünü büyük ölçüde artırmıştır. Günümüz savaşlarının insanları insafsızca öldürücü gücü artmış gibi çok büyük maddi değerleri tahrip gücü de fazlasıyla artmıştır. Bilimsel ve teknolojik devrim sağladığı olanaklar silahlanma çabaları çerçevesinde daha gelişmiş ve etkili silahlanma yapımı için kullanılmaktadır. "Modası geçmiş" olanlarla değiştirilmek üzere yeni ve daha güçlü silahların yapımı için harcanan kaynakların parasal değeri artık milyarlarla ifade edilemeyecek büyüklüklere erişmiştir. Bu kaynak dağılımı, insanları her an önünde, yok olma tehleti ettiği gibi, teknik ilerlemelerin ortaya çıkardığı olanakların toplumsal ilerleme hizmetine verilmesine de en büyük engeli oluşturmaktadır. Silahlanmanın yolu açtığı toplumsal ve psikolojik etkiler de önemlidir. Korku ve endişe ortamı, sosyal yabancılaşma ve umutsuzluk, psikik gerilim olumsuz sonuçları her gün yaşanmaktadır.

Görüldüğü gibi, savaş ve barış yalnızca teknolojik gelişmenin ulaştığı düzey nedeniyle ortaya çıkan tahrip gücü sonucunda önem kazanmamaktadır. Savaş tehdidi bireylerin yaşamının hemen her alanını doğrudan etkilemektedir. Savaş tehdidi bireylerin günlük yaşamlarını etkilediği gibi, halkların kendi geleceklelerini kendilerinin belirlemeleri, sosyal yaşamlarını örgütleyip, istedikleri düzeni kurabilmeleri açısından da önemlidir. Bir toplumu oluşturan bireylerin günlük yaşamlarını böylece doğrudan ilgilendirir.

ren sorunlar arasında yer alması barış için mücadelenin kapsamını ve vazgeçilmezliğini de ortaya koymaktadır. Bu nedenle, sorunun çözülmesi açısından "savaş" ve "barış" kavramlarının sosyal kategoriler olarak tanımlanıp, anlaşılabilmesi vazgeçilmez olmaktadır.

SAVAŞ NEDİR?

Savaş çok yönlü ve oldukça kaypak bir kavramdır. Yaygın biçimde kullanıldığı gibi "gerçek yaşamda savaş ve barış birbirlerinin karşıtı mıdır?" sorusunu öncelikle yanıtlamak gerekiyor. Eğer böyle değilse, barışlığın ne zaman sağlanabileceğini açığa çıkartmak son derece önemli bir uğraş olmalıdır. Diyalektik bir yaklaşım olmaksızın savaş ve barışın özü kavranamaz, metafizik ve değişmeyeceği varsayılan kavramlar kısıncından kurtulamaz.

Savaş ve barış sorunlarına diyalektik anlayış ilk yaklaşım düşünürün Alman Clausewitz olduğu biliniyor. Clausewitz'e göre savaş "devlet politikasının yeni araçlarla sürdürülmesinden başka birşey değildir." Başka bir anlatımla savaş, politikanın şiddete başvurularak devam ettirilmesidir. Clausewitz'in görüşleri bugün de reddedilmiyor. Sorun Clausewitz'in görüşlerinin ayakları üzerine oturtulması, bilimsel içerik kazandırılması. Bu tanımın bilimsel olabilmesi için tanımın unsuru olan "politika"nın içeriğinin belirlenmesi gerekiyor. Onun için sorun, sözkonusu politikanın toplumsal sınıflardan kimlerin amaç ve çıkarları doğrultusunda belirlendiğinin saptanmasıdır. Böyle bir saptama geçmiş savaşları olduğu kadar bugünü de anlamak için kaçınılmazdır. Savaş, politikanın başka araçlarla devamı olduğuna göre en anlamlı bakış, savaş öncesi, savaşta ve savaş sonrası incelemek, savaşta yol açan sosyal ve siyasi nedenlerle sistemi belirlemek olacaktır.

SAVAŞLARIN SORUMLUSU EGEMEN SINIFLAR

Tarih boyunca en sık rastlanan ve en büyük kayıplara yol açan savaşlar, devletlerarası görüşündeki savaşlardır. Böyle savaşlarda, görünüşte çarpışanlar, elde silah birbirlerinin canına kıyanlar, ya da kilyak zorunda bırakılan geniş halk kütelleri, emekçiler de olsalar, savaşta,

PAK İÇİN BARIŞI ÖRGÜTLEYELİM

da emperyalizmin politikası olduğunu da göstermektedir. Üretimini devam ettirebilmek için boyuna daha büyük ham-madde kaynaklarına, üretimini satabil-mek için hızla genişleyen pazarlara, sö-mürerek elde ettiği birikimi daha büyük sömürüye çevirebilmek için artan yatırı-m olanaklarına gereksinim emperyaliz-min doğal eğilimi saldırganlık ve savaş-çılıktır. Üstelik kapitalist sistemde, savaş araçları yapım ve ticaretinden doğrudan kâr sağlayan, savaşın çıkar sağlayın bir kesim özel sermaye de mevcuttur. Bu kesim doğası gereği saldırgan olan, içine düştüğü dönemsel krizleri adatabilmede başsca araçlar ara-sında askeri müdahale ve harcamaları gö-ren kapitalist sistem içinde militarist eğilimlerin doğrudan tahrikçiliğini de yapmaktadır. Kısaca günümüzde savaşın maddi temelleri emperyalizmin doğasın-dan kaynaklanmaktadır. Savaş ve barış "politikamızın yeni araçları sürdürülmesi" olduğuna göre emperyalizmin politikası-nın sürdürülmesi halinde başta sorduğu-muz sorulardan birisinin cevabı ortaya çıkmaktadır. Emperyalist ve emperya-lizmin güdümünde politika için barış an-cak yalnızca bir savaşsızlık hali olmak-tır. Yani savaşa kadar "güç toplama ve fırsat kollamak" için bir "ara"dan baş-ka anlam taşımamaktadır.

SAVAŞ YAZGI OLAMAZ

Böyle olunca savaş insanlık için bir yazgı mı olmaktadır? Kesinlikle değil! Savaş gibi barış da bir temele dayanır. Belirli bir politik temele. Günümüzün gelişmeleri savaşın öngelmeleri için mad-di politik temelleri de yaratmaya başla-mıştır. Barış'ın savaşı karşıtı olarak ger-çek yerine oturabilmesi bu maddi tem-eller ışığında yeni bir politikanın be-nimsenmesi ve uygulanması bağlıdır.

Savaş ve barış egemen sınıfların poli-tikalarının ürünüdür. Dünya ilk sosya-lizm ülkenin kurulumuyla birlikte, temel amacı barış olan bir politika da devlet politikası haline gelmiştir. Bugün sosya-lizm bir dünya sistemidir. Bihmsel sosya-lizm daha doğrudan itibaren savaş konusunda konumunu açıkça belirle-miştir. Anlaşmazlıkların barış yoluyla çözümlenmesi, ülkelerin toprak bütünlüğü-ne ve egemenliğine saygı, birbirlerini iş-iş-lerine karıştıma, ülkeler arasında ilişki-lerin eşitlik ve karşılıklı yarara göre yü-rütülmesi, sosyalizmin uluslararası poli-tikasının; barış içinde bir arada yaşama politikasının temelidir. Bu politika, em-peryalist sömürüye karşı ulusal bağımsızlık için, yurt kaynaklarına el koyan yabancıların kovulması için, işçi ve emekçi iktidarlarının savunulması, dev-rici kazanımların korunması, gerici güçlerin iktidarlarını zora başvurarak kurma ve sürdürmelerini engellemek için verilen meşru, haklı savaşlar dışında her türlü saldırı savaşlarına temelinden karşı-dır. Haklı savaşlar, gerçek barışın maddi temellerinin kurulabilmesi için mücadele demektir. Genel bir barışın gerçekleş-mesinin vazgeçilmez bir unsuru olan bu tür mücadelelerle genel barış için müca-delenin kopmaz bir parçası olarak daya-nışma içerisinde.

SAVAŞA SON VERECEK OLAN ÖRGÜTLÜ KİTLE MÜCADELESİDİR

Sosyalizmin ve sosyalist ülkelerin güçlenmeleri ve mücadeleleri, emperya-list politikamızın uygulanma alanını daral-tarak insanların yitizillar boyunca hayal

ettikleri genel demokratik bir barışa, si-lahsızlanmaya ulaşabilmesi için gerekli maddi temellerin önemli bir ayağını ha-zırlamıştır. Savaşlara son verilebilmesi-nin temel koşulu ise savaşların özünün kitlerle tarafından anlaşılmasına bağlıdır.

Günümüzde barış olanaklı kılan ikinci bir gelişme de modern savaşların geniş halk kitlelerini bütünüyle kapsama-na alması nedeniyle, geniş kitleleri de harekete geçirmesidir. Savaşları doğu-ran maddi koşullar ortadan kaldırılma-dıkça her an yeni yeni savaşların çık-ması ihtimali vardır. Ve bu maddi koş-ullar ise bilinçli ve örgütlü kitleler tara-fından ortadan kaldırılabilir. Savaş teh-didinin ulaştırıcı tahrip gücü yanı sıra, si-lahlanma yarışının ısfat ettirdiği, top-lumsal ilerleme için insanlığın hizmetine koyabileceği kaynakların kitlerle an-lanılması ve silahlanma yarışından kime-lerin ve nasıl yarar sağladığının kavratul-ması barışı kazanmak için verilecek mü-cadelelerin önemli bir alanını oluşturur. Bugün silahlanma yarışının yarattığı koş-ullar, emperyalizme bağımlı birçok gerici yönetim için dahi barışçı bir poli-tika izlenmesini, uluslararası barışın gü-vencelere kavuşmasını bir zorunluluk haline getirmiştir. Çığımızın uluslararası gelişmelerinin maddi temelleri demokra-tik ve barışçı güçlerden yanadır.

BARIŞ İÇİN İDEOLOJİK MÜCADELE

Bu olgular savaşın politik temelleri-nin unutturulması amacıyla burjuva dü-şünürlerinin ve propagandasının savaşı bir yazgı, kaçınılmaz doğal bir afet ola-rak gösteren teoriler geliştirmelerinin de temel nedenidir. Emperyalizmin savaşa yoli açan politikasını kabul ettirebilmek için hazırlanan bu teorilerle burjuva dü-şünürleri "politik gerçekçilik" adı alın-da "kuvvet politikası", "güç dengesi" gi-bi değişmez mutlak karıştıkları yarata-rak savaş ve barışın politik, sınıfsal tem-ellerinin gözlerden saklamaya çalışmak-tadırlar. Böylelikle uluslararası ilişkilerin çözümlenmesinde "askeri güç" sorunları ön plana çıkacak ve emperyalizmin nite-liği gereği politikasının "şiddet araçla-ryla sürdürülmesi kitleler karşısında da-yanak bulacaktır. Bu propagandaya ge-

çit verilmemesi için ideolojik mücadele-de barış mücadelesinin önem ve yeni de-her zamankinden daha fazla güncelleş-miştir.

Günümüzde silahsızlanma ve barış bir hayal olmaktan çıkmıştır. İlk adımları başarı ile atılan bir gelişme olmuştur. Şu ana kadar verilen mücadeleler emperyalizmin politikasını uluslararası politi-kayı belirleyen bir politika olmaktan çı-kartmış, uluslararası alanda insiyatif çok büyük ölçüde ilerici güçlerin eline geçmiştir. Bunun en belirgin kanıtı emperyalizmi yeni bir dünya savaşına baş-vurmaktan vazgeçecek koşulların büyük ölçüde oluşmuş olmasıdır. Sorun şimdi emperyalizmi barışın; barış içinde birarada yaşama, yuymuşa, silahsız-lanma politikalarının güvencesini kabul-zorlamaktır. Emperyalizmin doğasına ve çıkarlarına ters böyle bir sonuca koya-ca yaşamıyacak açıktır. Bu nedenle barışı kazanmak ancak emperyalizme karşı zorlu bir mücadele yolundan geç-ecektir.

SOMUT HEDEFLER İÇİN MÜCADELE

Emperyalizmin dayattığı blok poli-tikasına son vermek, dünyayı her türlü yabancı ülkelerdeki saldırı üslerinden arındırmak, silahsızlanma yolunda ger-çek ve kalıcı adımlar atmak, ortak bir güvenlik sisteme kavuşmak hedef ol-malıdır. Bu somut hedefler için çalış-mak, emperyalizme karşı mücadele et-mek artık bir tercih sorunu olmaktan çıkmış; bütün demokrat, anti-emperya-list, barışsever güçlerin birinci hedefi niteliğini kazanmıştır. Bu hedeflere ulaş-mada ilk koşul barışı örgütlemek, barış için mücadelede örgütlenmek olmalıdır. İleri adımlar atamayan her mücadelenin gerilediği söylenir. Bu anlamda barışı örgütlendirecek adımları atmamakta barış ortamını tehlikeye düşürmek olur. Bu-nun için barış yürütme mücadelede gerçek temellerine oturulan ve en geniş kat-lımla verilen örgütü ve sürekli bir müca-dele olmalıdır. Bu mücadelede katılmak ise yurkseverliğin, demokratinin, insan-severliğin önemli bir ölçütü olacaktır.

BARIŞ MÜCADELESİNİN ÖLKEMİZDEKİ HEDEFLERİNİ, GELİŞME PERSPEKTİFLERİNİ ELE ALAN VE BU KONUDAKİ ÇEŞİTLİ EĞİLMELERİ TARTIŞAN BİR YAZIYI YÜRÜYÜŞÜN GELECEK SAYISINDA BULACAKSINIZ.

EMPERYALİZM DOĞASI GEREĞİ SALDIRGANDIR

Tarih ve bilim savaşların, görüşün ne olursa olsun, belirli bir sınıf politikasının uluslararası alanda şiddetle başvurularak devamı olduğunu gösterdiği gibi, bu poli-tikanın içinde yaşadığımız 20. yüzyıl-

Milliyetçiler elele

Geçtiğimiz hafta ilginç bir toplantı düzenlendi Ankara'da. Shell, Mobil, British Petroleum gibi yabancı petrol şirketlerinin Türkiye'deki bayileri, "s" anlarını dile getiren" bir toplantı yapılar. Toplantıda konuşmacılar, Petrol Ofisi'nin kendilerine akaryakıt vermediğini, bu durumda istasyonlarının kapatılmak zorunda kalacaklarını söyleyip yakındılar. Onlara göre, bu işin altında "yabancı sermaye dışmanlığı" yatıyordu. Onlara, Shell'in, Mobil'in, BP'nin bayileri olduğu için hayret haklı tasınarak isteyenler vardı Türkiye'de. Oysa herkeş çok iyi biliyor ki, bu yabancı şirketler yalnızca Türkiye'nin bölgeye çalışıyor. Türkiye'de bir tek kurucu şirketi gözetmeleri söz konusu. Hem bu şirketler, "mahmetli ulu önder Atatürk" zamanında girmeşlerdi Türkiye'ye. Bazı özel sektör dışmanları, yabancı sermaye dışmanlığı adı altında Türkiye'yi batırmak istiyorlardı. Halbuki onlar olmasa, bugün Türkiye'nin petrolden doğan açığı iki katına çıkardı.

Yabancı sermayenin, uluslararası tekelinin bu atçılı savunucuları, işi daha da büyütüp, yabancı petrol şirketlerinin "Türkiye'nin milli çıkarlarına hizmet etmediğini" bile söylediler. Onlara göre, zaten böyle olmasa en başta kendileri karşı çıkardı yabancı şirketlere. Çünkü nüfus kağıtlarında "Türk vatandaşı" diye yazıyor du ve kendileri gerçek birer "milliyetçiler". Toplantıyı izleyenler, yukarıda özetlenen konuşmaları dinlememiş olsalar bile konuşmacıların "milliyetçiliğinden" hiçbir kulanmazlardı doğrusu! Çünkü, toplantıdaki tek parlamenter MHP'li Ağah Oktay Güner, bu konuşmaları bir "milliyetçilik abidesi" gibi sonuna kadar dikkate aldı ve alkışlarıyla yürekten desteğini gösterdi.

Ağah O. Güner: Petrol tekelinin önünde görülmeye çıkıyor.

VEDAT PEKEL

Türk-İş'li Hükümet arasında imzalanan "toplumsal anlaşma" ileriici kamuoyundagenellikle bir ücret sorunu olarak değerlendirildi. Ücretlerin dondurulması girişimi toplumsal anlaşmanın hemen ön plana çıkan ilk ve somut göstergesi olduğu için fazla yadırganamak gerekiyor. Hiç kuşkusuz bu anlaşma üzerinde, daha çok söz edilecektir. Ve edilecektir. Bu anlaşmanın gerçek amacı kamu kesimini bir toplu sözleşme dönemi için ücretlerin sınırlanmasını (sınırlanmasını) ibaret olsaydı, hükümet bunu, herbiri bir bakanlığa bağlı olan genel müdürler vasıtasıyla da sağlayabilirdi. Sendika değiştirme eğiliminin hükümet değişikliği ile birlikte yükselmeye başladığı kamu işçilerinde Türk-İş hükümetinin gelecek böyle bir dayatmaya karşı koyamazdı.

Sorunun özünü immeden önce, burjuvazinin sözcüleri tarafından dunnaksızın yinelenen ve kısa süre önce Başbakan Ecevit'in de katıldığı "Ücretlerin yüksek olduğu, ücret artış taleplerinin sorum-

Tunç ve Şide bir Türk-İş toplantısında: Büyük sermayenin yeni "model"inde aktörler

Toplumsal anlaşma:

BÜYÜK SERMAYENİN EKONOMİ MODELİ

BÜYÜK SERMAYENİN "IDEAL MODELİ"

Şimdi sorunun kendisini incelemeye girişebiliriz. Bir noktayı belirtmek gerek: "Toplumsal anlaşma" birdenbire ortaya çıkmadı. Burjuvazi çok önceden "çalışma hayatının" kendi çıkarları doğrultusunda değişikliğe uğratılması için girişimlerde bulunmaya başladı. Ayrıca DISK teki gelişmeleri, MESS grevlerini ve toplumsal anlaşmayı birbirinden ayırmadan ele almak gerekmektedir.

Burjuvazinin geçmişteki çabalarını ömeklemek gerekiyor. Baskı tarihi Ağustos 1975, adı "MESS KONFERANSLARI 1974-1975" olan bir kitapçık var. Burjuvazinin niyetlerini anlamak bakımından son derece yararlı ve uyanıcı bir kitap. Kitabın 47 nci sayfasından itibaren Koç Holding A.Ş. Endüstri Münaşebetleri Müdürü Tuğrul Kutadgobük'ün kongeransı yer alıyor: "Endüstri ilişkilerinin Ülke Ekonomisindeki yeri ve geleceği". Bunda grev ve lokavtlarla kaybolan işgücününün kıyaslaması yapılarak çeşitli gelişmiş kapitalist ülkelerdeki işçi-veren ilişkileri söz konusu ediliyor. Aynı kusta göre İsveç, Japonya, Almanya ve ABD'de var olan sistemler "iyi", İtalya ve Fransa gibi işçi sınıfının sendikal hareketinin güçlü olduğu ülkelerdeki sistemler "kötü" olarak niteleniyor. İncelenen sistemler arasında İsveç "ideal model" olarak sunuluyor.

Bu ülkeler arasında benzerlik gösteren ortak noktalar sıralandıktan sonra aynı uygulamaların Türkiye'ye adapte edilebilmesi için şöyle deniliyor: "Tabii ki burada önerdiğimiz hususlar, katı bir biçimde batı örneklerinde öyle oluyorduklarındaki dolay ülkemizde de aynı uygulamaları verecektir manasında değildir". Bu ihtiyatlı kaydı konulduktan sonra sadece ifade değişikliği ile aynı öneriler-

rin gerçekleştirilmesi gerektiği öne sürülüyor. İnceleme sonunda-bulunan ve ülkemiz için de değişik bir ifadeyle önerilen ortak noktalar şunlar:

1- Endüstri münaşebetleriyle sistemlerin milli düzeyde ele alınışı; 2- Hükümetlerin milli ücret politikası; 3- İşkolu veya grup sözleşmesi; 4- İyi işleyen uzlaştırma sistemleri; 5- Toplu sözleşmelerin süresi içinde başlı mecburiyeti (peace obligation) prensibi; 6- Toplum ile kuvvetli ilişkiler."

"TOPLUMSAL ANLAŞMA" NIN TURLERİ

Hatırlanacağı üzere 1975 yılı başından sonuna kadar yoğun işçi eylemlerine sahne oldu. Grevler boykotlar, direnişler, fabrika işgalleri gazete sayfalarını boydan boya dolduruyordu. Burjuvazinin tam da böyle bir dönemde yeni arayışlara yönelmesi rastlantı sayılmamalıdır. Sözü edilen eylemlerin hemen ömünü DISK'e katılma için yapılmış olmasa artık geçmişte kalan hay bir an olarak belleklerde duruyor. Bu tarihten itibaren burjuvazinin çabaları yoğunlaşarak sürdü. Bir yandan kamuoyu oluşturulmasına çalışırken öte yandan hükümetler üzerinde baskı yapıyordu. A. sak lugalinde rastlantı kelimesine yer vermeden burjuvazi düşündüklerini gerçekleştirme için bir dizi tedbir almayı da ihmal etmiyordu. 1976 yılında MESS grup sözleşmelerini yaklaşımla toplu sözleşmelerle hayata geçirebilmek için safarını sağlamaya girişti, lokavt fonlarını arttırdı.

Kitapta incelenen sistemlerin nasıl işlediklerini de görmek gerekiyor. Aynittir bir biçimde ele alınan İsveç, Almanya, Japonya ve ABD sistemlerinin ne olduklarını görmek bir hayli öğretici. Hele "en ideal model" olarak takdim edilen

İşveç örneği oldukça çarpıcı. Buna göre "en üst seviyedeki iki kuruluş SAF (İşveren) ve L.O (işçi) konfederasyonları ükesin tümünü kapsayan temel sözleşme (basic agreement) imzalar. Bu temel sözleşme o devre bütün işkollarında yenilenecek sözleşmelerin esasını teşkil eder." Eğer taraflar anlaşmaya varamazlarsa, bu defa "hükümetin uzlaşma kurumu veya oradaki adıyla Millî İşgücü Komitesi (National Labour Market Committee)..." araya girerek ve "hükümetin kanatları" ile "yansıtarak anlaşmaya yardımcı olur.

Almanya'da İşletme Anayasası, İşveren ve İşçi kuruluşları arasında bir anlaşmaya varılmaması halinde araya "Uzlaşma Bürosu" girmekte ve anlaşmayı sağlamaktadır. Japonya'da ise daha ilgi çekici bir uygulama var: "Bu ülkede her toplu sözleşme devresinin temelinde şunto denilen Bahar İhtilafı teşkil eder. Nisan-Mayıs aylarında belirlenen ve her sene değişik bir işkolunda meydana çıkan emsal anlaşma ile nihayetilir. Böylece bir anlaşma ile o devre sona eren bütün işkollarının sözleşmeleri belirlenmiş olur. 1972 yılında Şunto-Bahar İhtilafı Demiryolu işçileri emsali ile sonuçlanmış ve 8.160.000 işçiyi kapsamıştır."

Türkiye burjuvazisinin güdüklü, geri ve çapaz gömnenin ne kadar yanlış olduğunu bu örneklerden kolayca anlamak mümkündür. Cumhuriyet tarihi boyunca hatta daha da önce "burjuvazi işçi sınıfına karşı bilimsel bir politika uygulandı. Bu konuda Türkiye burjuvazisinin çağdaşlarından geri kaldığını söylemek kesinlikle mümkün değil. Adamlar oturuyorlar, dünyadaki bütün sistemleri ince araştırıyorlar. Sonra bunlardan en uygun gördüklerini hayata geçirmek için bütün güçlerini seferber ediyorlar. Mesele bu kadardır.

"DEMOKRATİK İŞÇİ HAREKİTİNİN PARTİSİ"

Ne toplumsal anlaşmayı ne de MESS'in Maden-İş ile olan uyumsuzlukta izledikleri stratejiyi rastlantıyla açıklamak mümkün değil. Böyle düşünmek kendi kendimizi aldatmaktan başka sonuç vermez. Üstelik henüz ilk adımlar atılmaktadır. Ücretlerin sınırlandırılması, sendikaların denetim altına alınması, devlet müdahalesinin daha da yoğunlaşması, konfederasyonlar düzeyinde toplu sözleşmelerin yapılabilmesi taleplerinin izleyeceğine kuşku yok.

Madalyonun öteki yüzünde CHP ve lideri Ecevit var. Burjuvazinin talepleri ile Ecevit'in söyledikleri arasında sadece paralellik değil organik bir bağ da var. Sorun kimilerinin sandığı gibi sadece IMF'nin istekleri doğrultusunda ücretlerin sınırlandırılması,ndan ibaret değil. Bunu da kapsamakla birlikte çok daha derin temellere sahip. Ecevit'in de görüşüne

başka açılardan çok sık İşveç modelinden söz ettiği biliniyor. Koç Holding'in Endüstri Münaşebeleri Müdürü ise Demokratik Sol hareketin liderinin İşveç modelinde birleşmeleri hiç şüphesiz değil. Üstelik bu "birleşme" Yeni de değil. Ecevit daha 1976 yılı başlarında "Üçüncü Demokratik Sol Düşünce Forumu"nda yaptığı konuşmada bu konuyu enine boyuna irdelemiştir: "Kuzey ülkelerinde örgütlensin işçiler yalnız kendi partilerini bühup onula, o partiyelü bühülüşmiş değiller. Demokratik işçi hareketi, o ülkelerde, hükümetle de, devletle de bühülüşmüş. Bir sanayi toplumu içinde devlet öyle ayakta durabilir: hatta özel kesim sanayii öyle ayakta durabilir. Dünyayı az çok bilen baş iş adamları biz kuzey ülkelerinden, İskandinav ülkelerinden söz ettiğice, iyi ama derler, "orada özel sektör şu kadar geniş"...Bunu ben de biliyorum. Benim de ona itirazım yok. Ama orada iki yanı var. Orada aynı zamanda demokratik işçi hareketi partisini bulmuş, partisiyle bühülüşmüş ve partisinin iktidara getirip onunla birlikte iktidara oturmuş. O nedenle de, orada, sanayi dahil herkes için huzur var, herkes için güvenlik var, herkes için sosyal adalet var."

DOĞRU TAKTİKLERİN ZAMANI

Sanırım olañ bitenleri artık daha açık-likla kavramak mümkün. İşçiler bir partiyelü bühülüşecek, yalnız bununla da kalmayacak, devletle ve hükümetle de bühülüşecek ve özel sanayii kesimi böylece ayakta duracak. Ecevit ile burjuvazis arasında eşsiz bir işbölümünden söz etmek mümkün. Şimdi durum nedir? Ona ir bakmak gerekir. Türkiye'de tekstil ve toprak sanayii işkollarında fiilen grup sözleşmeleri yayılmaktadır. MESS grevleri ile birlikte metal işkolunda da önemli adımlar atıldı. "Toplumsal anlaşma" bütün bunları tamamlayan ve kamu kesimini denetim altına alan bir anlaşma.

Buraya kadar anlatılanlardan da anlaşılacağı üzere "toplumsal anlaşmayı" yerli yerine oturtmak gerekiyor. Bu yapıldığı takdirde oyunun bozulması daha da kolaylaşabilir. Hatta doğru taktikler saptanabilir ve buna uygun davranışlanabilirliği takdirde gelişmeleri tersine çevirmek ve Türk-İş ile hükümeti bu konuda köşeye sıkıştırma mümkündür. Ancak sadece demekle yetmekle bu işin olmayacağı bilmek gerekiyor. Hükümetinolumlu girişimlerini desteklemek olumsuz girişimlerine ise demekle karşı çıkılmak ucuzun ucuzu bir politikadır. Karşı çıkma gerçek boyutlarına ulaştırılmadığı, bütün olanakları sonuna kadar kullanılmadığı sürece nehükümetin ne de burjuvazinin bu karşı çıkışlara aldırınacakları çok açıñ Üstelik böyle demekle karşı çıkmamızın destekleme anlamına geleceğini özellikle belirtmek zorunlu.

Destekleme alımları kimi destekliyor

ZERRİN BOYAV

Tarım ürünlerinde 1978 yılı taban fiyatları açıklanmaya başladı. Geçmiş senelerden yabancılık çekmediğimiz bir senaryo tekrarlansın. Mülafetlerin düşük, hükümetin ise "yeterli" bulunduğunu tekrarlansın bıkacağı ve rollerdeğişiminde daldırılmaya değiştiği bir senaryo.

CHP, muhalefette olduğu yıllarda koalisyon hükümetlerinin verdiği taban fiyatların düşük olduğunu sık sık vurgulaması ve bu konuyu canlı tutmaya çalışmıştır. Bugün CHP iktidarının verdiği taban fiyatlar sanayie girdi olan maddelerde dikkatci çekecek ölçüde düşük bir düzeyde. Ürmeğin pamuk'ta Ege bölgesinde 15.- TL., Çukurova bölgesinde 15.50 TL., bekenlikten sırasıyla 13,75 ve 13,25 TL. taban fiyat verilmiştir. Çekirdekli kuru üzüm ve fındık fiyatlarında ise bekenliktenin 3.50-4 TL. üzerinde sırasıyla 17.50 TL. ve 21.50 TL. taban fiyat verilmiştir.

Verilen fiyatlar IMF ile yapılan görüşmelerde düşük taban fiyatı verilmesi doğrultusunda alınan kararlara uygun niteliktedir. Bir yandan sanayie fon aktarımı sürdürülürken, diğer yandan da büyük toprak sahipleri gözlemine çalışılmakta... Bu şekilde giderilmesi için de kaynak aktarımı a tablado görüşüldüğü gibi büyük toprak sahiplerine verilmektedir.

Türkiye'de tarım kesiminde üretim doğa koşullarına bağlıdır. 1950'lerden günümüze kadar tarımda kapitalleşmeye birlikte azuzsanamayacak bir üretim artışı gerçekleştiği söylenebilir. Ancak üretim artışında mekanizasyonla birlikte, büyük ölçüde yeni toprakların üretme sokulmasıyla gerçekleşmiştir. Bu nedenle günümüzde tarım ürünleri doğaya bağımlılığını sürdürmekte ve buna bağlı olarak piyasa ekonomisinin kullandığı üretme sonucunda yılda yitmiş fiyat dalgalanmalarına ortaya çıkmaktadır.

Genel olarak tarımsal üretimi planlayabilmek, tarım ürünleri fiyatlarında istikrar sağlayabilmek ve gelir düzeyini arttırılabilmek gerekçeleriyle devlet tarafından destekleme alımları yapılmaktadır. Devlet destekleme alımlarını yerine ve zamana göre ürünü ve üreticiyi desteklemek üzere yapıldığı ileri sürülmektedir. Belli taban fiyatları boyunca, üretimi arttırmak istenen ürünler lehine belirli fiyat üstünlüğü sağlayarak doğaya bağımlılığı azaltmak, ayrıca tarımsal gelirdeki dalgalanmaları azaltmaya çalışarak devlet destekleme politikalarının genel gerekçeleri dir. Geçmiş hükümetler de CHP hükümeti de taban fiyatlarını aynı gerekçelerle saptırdıkları ileri sürmektedirler. Oysa her yıl taban fiyatları açıklandıktan sonra üreticiden, mülafetlerden ve iktidardan ayrı ayrı sesler ve açıklamalar yükselmektedir.

Destekleme alımlarının etkileri, bu alımların uygulandığı ürünlerin çeşidinde, üretim koşullarına ve bölgelere ya da yörelere göre değişmektedir. Bununla birlikte, destekleme alımları Türkiye'deki toprak dağılımının bir sonucu olarak genellikle büyük toprak ve işletme sahiplerinin desteklenmesini doğurmaktadır. Bugün bir topraksız hane sıyrın toplam tarım kesimi kapaması içindeki hane sıyrın oranı % 2' dir. Üstelik 50 dekar'dan az toprağı sahip ailelerin sayısı hızla artarak tarım kesimindeki toplam hane sıyrın oranı % 71' ine ulaşmıştır. Bu nedenle "fiyat desteğii" ve "tarımsal gelir arttırılması" gerekçelerinin arkasına gizlenerek yapılan destekleme alımları gerektiği büyük üreticiler ve üreticilerle desteklenmesi, tarımda kapitalleşmenin hızlandırılması ve tarım ve gelir dağılımındaki derinleştiğini arttırılmamasından başka bir sonuç getirmektedir. 1976 yılında DPT tarafından yapılan araştırma sonucu ortaya çıkan tablo bu zamana değince açıkça sergilenmektedir.

ANTBİRLİK ORTAĞI PAMUK ÜRETİCİLERİNE AKTARILAN KAYNAKLARIN İŞLETME BÜYÜKLÜKLERİNE GÖRE DAĞILIMI - 1975

İşletme Büyüklüğü (Dekar)	İşletme Sayısı	Üreticinin Eline Geçen (TL)	Üretici Başına Düşen (TL)
0 - 5	124	979.600	7.900
6 - 10	420	4.657.500	15.894
11 - 20	1.411	38.141.200	27.031
31 - 50	2.443	196.330.800	80.308
51 - 100	1.462	225.766.200	154.522
101 - 200	458	1.115.498.000	252.179
201 - 500	102	67.892.600	665.613
501 - 1000	4	4.977.400	1.244.250
Toplam	7.850	723.371.400	

Kaynak: Destekleme Politikası Uygulanmasında Üreticiler Üzerinde Etkileri DPT/SPD, 1976, s.21.

Bu tablodan da açıkça görüldüğü gibi, devletin destekleme politikaları, büyük toprak sahiplerinin desteklendiği, gelir dağılımının dengelenmek bir yana daha da kötüleştirildiği birer araç durumundadır.

Sonuç olarak destekleme alımları ürünü veya üreticiyi desteklemek, gelir dağılımını istikrara kavuşturmamak ve dengelemek gibi gerekçelerle yapılmakta ancak bunların hiçbirini yerine getirememekte, getirememektedir.

CHP hükümeti destekleme alımlarında ikinci bir yol izlemektedir. Birincisi büyük toprak sahiplerini kollamak. İkincisi sanayi girdisi olan tarım ürünlerinde büyük toprak sahiplerine re, en sanayi burjuvazisini kollamak.

Tarım ürünlerinin arttırılması, tarımsal üretimin planlanması ve tarım kesiminde gelirlerin arttırılması için diğer önlemlerle birlikte destekleme alımları önemli birer araç haline getirilmektedir. Bunlardan en önemlisi destekleme alımları kapsama koöperatiflerinin ammasıdır. Ancak, bölgelere göre artırlan çizile büyük toprak sahiplerini öye yapmadığı, başka bir deyişle büyük ve orta köylülerin kooperatiflerine destekleme alımları yapılmaz. Bunların dışında olup belirlenen büyük toprak sahiplerinin üstünde toprağı sahip üreticilere destekleme yapılmamaktadır.

Bugün taban fiyatları Temmuz-Ağustos aylarında, yani hasat mevsiminde ilan edilmektedir. Bu durum küçük ve orta köylüleri zor durumda bırakmakta bu üreticiler maliyet-fiyat kayışlaşmasını yapamamaktadırlar. Oysa taban fiyatların çım mevsiminden önce ilan edilerek, üreticinin gelecek garantisiz sağlanmalıdır. Ayrıca önceden ilan edilen ve tezyük edilemesi planlanan ürünler tohum, gübre, sulama, tarımsal ilaç gibi teknik yardımları kapsamamaktadır. Diğer bir deyişle, sadece ürün değil, o ürünü üreten emekçilerin de desteklenmesi sağlanmalıdır. Bu yöntem üretimin arttırılması veya azaltılması istenen ürünlerin önceden açıklanan fiyatları yoluyla planlanmasında olanak sağlayacaktır.

Sorunun köklü çözümü küçük toprakları optimal büyüklüklerde toplayarak yapılacak köklü bir toprak ve tarım reformu ile, toprak dağılımının olumsuz etkilerini ortadan kaldıracak ve kooperatifleşmeyi tezyük edecek olan destekleme alımları politikasıdır. Bu, aynı zamanda gelir dağılımını etkileyecek, tarımsal üretimin planlanması işi yapılabilecek girişimlerde destekleyici olacaktır. Bunun dışında, çok parlak olarak tanımlanan destekleme politikası boşlukta kalmaya mahkum olacak, büyük üreticinin desteklendiği (vezi) çözümlenmektedir.

Eğy emekçileri köklü bir toprak reformunu ve kendi kooperatiflerinde birleşmeyi istiyor.

"ŞEYTAN ÜÇGENİ" NDE KÖŞE NOKTASI:

İĞDIR

KENAN YURDAKUL

Önceki hafta başında İğdir faşist terörün kendisine hedef seçtiği alanlardan biri oldu. Bu gelişimin arkasında yatan somut koşullara değinmek gerekiyor.

İğdir'da kürtler ve Azeriler yaşıyor. Her iki toplumdan da kendi içinde egemen, sömürücü unsurlar var. Bunlar kendi aralarında türlü zor antipatikler kurup, sömürdülerini durmadan genişletiyorlar. Aynı zamanda politikacı da olan bu sömürge unsurları iki taraf arasında sürekli ayrılık tohumları ekiyorlar. Çünkü onların gücü bu ayrılıklardan kaynaklanıyor. Her iki tarafın da mensubu olduğu tarafı kendi çevresine toplayabilmek için, iki halk kesiminin arasında düşmanlıkların körleştirilmesi gerekiyor. Bu da sağlanmış sayılabilir. Faşist hareketin İğdir'i saldırı alanı olarak seçmesinin nedeni işte bu hazir zeminin varlığı. Küçük bir kıvılcım büyük bir yangına neden oluyor. Onların istediği de budur.

Kuşkusuz İğdir olayları, ülkemizde olanlardan soyutlanamaz. Ancak bir takım özellikler taşıması, faşist tiranmaşta bir kesit olması nedeniyle yakından irdelenmesi gerekiyor. Bunun için de biraz gerilere gitmek kaçınılmaz.

1965 seçimlerinde ilk kez burjuva partilerine almaşık olarak görünen TİP, İğdir'da binlerle ifade edilen oy aldı. Ondan sonraki yerel ve genel seçimlerde defalarca yığınsal mitingler gerçekleştirildi. Bu olgu, egemen güçlere; klasik yöntemlerin halkı birbirine düşürme yetmediğini gösterdi. TİP'e her iki halktan oy verilmiş. Bu oylar sosyalist nitelik taşıyordu ama, kesinlikle düzene karşı olan emekçi kesimin oylarıydı. Düzene karşı oy vermish insanlar, cesurca çıkışlarını trafında bütünleşebiliyordu. İşte bu gözlemlen sonra, MHP İğdir'da boy göstermeye başladı. Daha çok Azeri topluluğunun sömürgeci taraflardan desteklenen bu parti, Azerilerin "asal Türk", "Oz Türk" olduklarını savunarak, ırkçı yaklaşımına halk arasında yayılan şovenet ayrıntılara yeni bir boyut kazandırdı. 12 Mart faşizmi-

nin TİP'i kapatma ile ilericiler hareketin toparlayıcılığına geçici de olsa yitirmesi, düzene karşı olan kesimin MHP'nin demagojisine kapılması zemin hazırladı. Ardından gelen MC dönemlerinde DSİ'de faşistler yerleşti, Ziraatçılar Birliği, Emsaf Kefalet Kooperatif ve Belediye kesinlikle MHP'lerin eline geçti. Erzurum Üniversitesi'nde yetiştirilen faşist militanlar da buna eklendiler. İğdir "ŞEYTAN ÜÇGENİ"ne köşe taşı olmaya hak kazandı (!)

Faşist hareketin bu örgütlülüğü karşısında, ilericiler güçlere tam bir örgütsüzlük egemen. CHP'nin kurulu örgütünün "ilericiliği" AP ve MHP İlçe Başkanları ile ortak bildiri yayımlayıp "anarşizme karşı olduğunu" söyleyecek kadar.

Son olarak bir olgudan da söz etmek gerekiyor. İşçi ve emekçi sınıfların örgütlülüğünün kurulmadığı her alanda olduğu gibi, burada da sapsın akımlar cirit atıyor. Burjuvazinin işini bir hayli kolaylaştırıyor. Azeri ve Kürd gençleri bir çizgide birleştiğini başarılabilmiş yerel bir dernek, maocuolar taraflardan parçalandı. Daha sonra kurulan başka bir dernek, "ayrı örgütlenme"yi önermeye başladı. Bu ayrı örgütlenme kavramı, yöredeki ilericiler hareketi son ve öldürücü darbe oldu. Zaten hasas bir denge kurulmaya çalışılan Azeri-Kürt ilericileri arasında, "ayrı örgütlenme" örnek, ilk halk arasındaki yapıyı sovenist çelişiyi, yeniden ön plana çıkaracak. Faşist hareketin öldüğü de budur. İşin kolayını seçmenin, masa başında "teori yaratmamanın, örgüt deneyiminden geçmemiş, samimi, yiğit ama yetersiz bilgin düzeyindeki gençlerin yönetimindeki anti-faşist örgütlere ve tümüyle ilericiler hareketi verdiği zarar görmek isteyenler İğdir'a götsinler.

MİTES'teki "huzursuzluklar", yıllardır Maden-İş yöneticilerini en fazla rahatsız eden sorunlardan biridir. Maden-İş'in her kongresinde MİTES sorunu gündeme getirilir, sendika yönetiminin tutumuna eleştirilir, MİTES'te olan biten Maden-İş üyelerinin, temsilcilerinin, bölge temsilcilerinin olağanüstü Genel Yönetim Kurulu hatta Genel Kurul tabeii ile Genel Merkez'e raporlar göndermelerine neden olur. Ama MİTES'teki "bozuk düzen, bir iki ufak nüans değişiklikleri sürer gider.

MİTES'te tatil yapan Maden-İş işçileri stideki yaşama ilginç ilginc gözlemleri var. "MUD Bulvarı" adını taşıyan bir meydanın geçerek kampa giriliyor ve o andan itibaren "işçilere smif bilinci kazandıran" yolunda eğitim çalışmaları başlıyor. Akşamları yapılan eğitim söyleşilerine işçiler çocuk çocuk hep birlikte katılıyorlar. Eğitim söyleşilerinde Yürüyüş okullarının yakından tanıdığı bir zat, Maden-İş sendikası adına görev yapıyor: Süleyman Üstün. Süleyman bey, kapitalizmin "köküküklerinden" haksızlıktan, eşitsizlikten bolca söz ettikten ve sonra ekonomik mücadelenin yermesizliğini, politik mücadelenin gerekliliğini belirttikten ve "politik mücadelde parti aracıdır işçiler" diye buyruduktan sonra soruyor "Peki hanı biziz partimiz?" Ve sonuna yine kendisini cevaplıyor. "Elbet bir gün bizim de partimiz kurulacak. 141, 142 kalkacak ve işçi sınıfının partisi kurulacak"

KEMAL TÜRKLER'İN BİR ÇİFTLİĞİ VAR

İKD'li bir bayan, işçi ailelerine özel seminerler veriyor. Ve belirtmeye gerek yok, "eğitim çalışmalarını" Süleyman beyvari bir üslupla ve tekerlemelerle sürdürüyor.

Site'de Ürün yapılarından çıkan kitap ve dergilerin tümünü, İGD'nin, İKD'nin yani organlarını bulmak mümkün. Zaten bunların dışında başka yayınlar hemen hiç satılmıyor.

Bir motel binası ve kamp alanına dahilmiş barakalardan oluşan Site'de işçilerden kaçıklar ve İGD'li, İKD'li görevliler var. Motel binası geçen yılarda olduğu gibi bu yaz da işçi ailelerine ka-

pah. Motel'de boş odalar olmasına karşın işçiler burada kalıyor.

Yine de Motel'in kullanımında "ilerleme" varsayılabilir. Eskiden bitirilmiş foto-model bayanların amerikan bandol, restoranında çekilen fotoğrafların altında "MİTES'te tatil başkadır" yazılı tanıtım broşürleri vardı. Sendika yöneticilerinin broşürüne "işçi açtı ki bu tür broşürlere artık pek rastlanmıyor.

Site alanı içindeki bahçelerde yetiştirilen kavun, karpuz, salatahık vb. Maden-İş işçileri piyasaya fiyatlarından da yüksek fiyatlarla satılıyor. Yemekler her

yal olduğu gibi yetersiz ve kötü. Sahil son derece de bakımsız.

Site'de personel olarak İGD'li gençler işçi sınıfına "hizmet" ediyor. Ama ücretleri düşük ve çalışma koşulları elverişsiz olduğu için gençlerde "iş bırakma eylemine" geçmişler.

MİTES'te yıllardır kangrenleşen sorun, kafaları kapitalist işletmelemlik anlayışından anlamayan gençler göstermek çabalarının ortaya çıkardığı günün tablodan ibarettir.

Bütün bunları dinedikten sonra bir çocukluk şarkısı takılıyor aklı. Sözleri biraz değişik de olsa: Kemal Türkler'in bir çiftliği var, çiftliğin de...

Dinçer'in "Tahsisli yol" u nereye gidiyor?

Ankara Belediyesindeki partiye ve hizipcei İcraatlar yoluna girmiş olacak ki, Belediye Başkanı Ali Dinçer şimdiki başkanın yoluna etti. Bugünlerde, toz toprak içinde yapılmış işlerinin sürdüğü Kızılay alanından geçmek zorunda kalan Ankara'lı bir Dinçer'i hayırla (!) anıyorlar. Kızılay alanında Barlaş'ların, Dalokay'ların çeşitli icraatlarına taruk olmuş başkanlar, bu kez de sabırlı Ali Dinçer'in "tahsisli yol" uygulamasının sonucunu bekliyorlar.

"Tahsisli yol", toplu taşıma öncelik veren bir uygulamadır. Bu uygulamada kent içi ana ulaşım yollarının önemli bir bölümü sadece otobüs ve benzeri kamu toplu taşıma araçlarına ayrıyor. "Tahsisli yol", ilke olarak kentlerdeki ulaşım sorununa çözümün öncelikli önümü ve gerekli bir uygulamadır. Türkiye İşçi Partisi'nin son yerel seçimler öncesi yayınladığı "Yerel Yönetimler Demokratikleştirilmelidir" adlı çalışmada da, özel araçların trafığı tıkayıp etkisini azalt-

önemler almak için toplu taşıma sistemlerine ayrıcalıklar tanıman isteniyor, "tahsisli yol" bu konuda uygulananca yöntemlerden birisi olarak öne sürüyor du.

CHP'li sosyalistlerin önerilerini ken d buluşlan gibi göstermekle utaslar. Ankara'da "tahsisli yol" uygulaması olduğunu söylüyorlar. Ali Dinçer'in Amkara'da hesapsız planız girişiyi bu son uygulamada da böyle oldu. Ankara'nın 1965'ten bu yana süren nazım plan çalışmaları bitirildikten, bu planla ilişkili olarak Ankara'nın genel ulaşım planlaması yapılmadan, et azından "tahsisli yol" için bile özel bir planlama yapılmadan Dinçer, "tahsisli yol" a kazandırmıştı. Şehir planı: Erhan Öncü, Mimarlar Odası'nca yayınlanan raporunda bu konuda şöyle diyor:

"Uygulanması bapsarırsu ya da başarısızlığına saptayacak yeterli bilgi dokümanı, ararına ve bilimsel çalışma yapılmadan projenin inşaatına başlanmıştır. Yapıma geçilen özde otobüs yolunun "yatırım işi" ya da "yapılabilirlik etüdü" tamamlanmamıştır... Tüm büyük kentlerimizde örnek olarak bu uygulamaya acelaye getirildikten kendinden sonraki uygulamalara temel olacak biçimde yürütülmelidir."

Oysa mühendis Ali Dinçer'in uzun boylu düşünmeye, plansız filan ihtiyacı yok. Bağlattığı "tahsisli yol" uygulamasını günlük tepkilere göre değiştirerek yürütüyor. Dolmuşların tepkisi üzerine tahsisli yolu sağ geritten alarak orta şeride getirdi. Böylece, uzmanlara göre, toplu taşıma lüksünden önemlili bir terviz verdi. Dinçer "tahsisli yol"u yolun diğer bölümünden ayrımak için demir parnaklıklar dikenekti. Gelen tepkiler üzerine 10 milyon lira harcama yapıldığı parnaklıklar kullanılmayan vazgeçti. "Önemli değil, bu parnaklıklar kentin başka yerlerinde kullanılır" diyor.

Dinçer, yaptığını yapıyor, yapamadıkları için de gerekliler mazereti bulup kanyor. Dinçer, uygulama alanında yıl kenarlarındaki 40-50 yıllık çınarların kesilmesine karşı çıkan SBF'li öğretim üyelerine, "Süleyman hemen eskileri kadar büyüyüp ağaçlar dikeneği bunların yerine" diyor. Mühendis dedigin de böyle olur zaten. Once 10 milyon lira harcama yapılmadan, sonra bunları kentin nerisine koyayım diye düşünmek lazım. Once ağaçları kesecek-sin, sonra diker dikemez 40 yıllık çınarın boyunu tutacak ağaç kesilmeden önce.

Ali Dinçer günlerinde Ankara'ya tramvay getireceğinden söz ediyor. Umur ki bu tramvayların getirilmeden sonra ne yapacağını düşünmek zorunda kalmaz. Gene umur ki, önümüzdeki aylarda Ankara'da EGO'nun düzenleyeceği açılış "toplulu taşıma" konulu bilimsel toplantı, balid Dinçer'in ilke olarak günün işi değil, ama uygulamada yüksek maliyetli bir "pragmatizm" örneği veren girişimlerinin bilim ve teknik gösterdiği yöntemlere sarkma konusunda yararlı olur.

Başkan Carter, Ortadoğu'da "ulusal çıkarları" olduğunu açıkça ilan etti. Üçlü zirveye "tam taraf" olarak katılmaya hazırlanan Amerika, böylece Ortadoğu üzerindeki modahalesini doğrudan bir biçimde sürdürmeye çalışıyor. Carter'in Ortadoğu'da "ulusal çıkarları" olduğunu ilan etmesi, uluslararası ilişkilere soğuk savaş döneminin "orman kanunlarını" yeniden empoze etme çabasını yansıtıyor.

EMPERYALİZM ORTADOĞU'DA ATEŞLE OYNUYOR

Bilindiği gibi, uluslararası politikanın en önemli odaklarından birisi olan Orta Doğu sorununun temelini Filistin sorunu oluşturuyor. Yarı yüzyılı aşkın bir süredir bu böyle. Filistin sorunu ise İsrail devletinin kurumasıyla yurtlarından sürülen Filistin halkının Ürdün, Lübnan, Suriye ve Irak gibi ülkelerdeki göçmen kamplarında yaşamaya mahkum edilmesi, ulusal haklarının gaspedilmesi olarak özellenir. Gönlüdüğü gibi Filistin sorununun kesin olarak çözümlenmesi ve ona bağlı olarak orta Doğu bunalımının düzleştiği okması Filistin halkının devlet kurma ve tüm diğer ulusal haklarına kavuşabilmesiyle mümkün. Köklü bir geçişte sahip olan Filistin kurtuluş hareketi Filistin Kurtuluş Örgütü önderliğinde mücadele ediyor.

Şimdilerde Arap yarımadası yeni gelişmelere sahne olmaktadır. Orta Doğu bölgesinde geçtiğimiz yılın Aralık ayında başlatılan bir süreç bugün bütün hızıyla yaşanıyor. Aralık 1977'deki Sedat-Begin görüşmesinden sonraki olayları şöyle bir anımsayalım. Sedat'ın Filistin davasına ihanetini dünyaya ilan etmesinden sonra dört Arap ülkesi ve bir de FKO'nun katıldığı Red Cephesi oluşturuldu. Red Cephesi'nin Mısır'la ilişkilerin dondurulması kararına Sedat'ın yanıtı ilişkileri tamamen kesmek biçiminde oldu. Irak, ikinci toplantıdan itibaren Red Cephesi'nden ayrıldı. Filistin halkına ihanetlerini "devrimcilik" maskesi ardında gizlemeğe çalışan bazı kişiler İsrail'de bir yolcu otobüsüne karşı kanlı bir saldırıya giriştiler. Bu saldırıya, bahane eden İsrail yimmi yüdür "güvenlik bölgesi" olarak nitelediği Güney Lübnan'ı işgal etti. Lübnan'ın savaşında biriciklere ve Filistinlilere karşı bilirtile hareket etmiş olan Lübnan'lı sığınmacı bölündüler ve kavgaya tutuştular. Bütün bu gelişmeler bugün Orta Doğu'da olup biteni doğru olarak değerlendirmeye bize yardımcı olacak.

Bugün FKO ve Irak'ın yabancı ülkelerdeki temsilcileri bitmek bitkenmek bilmez sukutlere hedef olmaktadır. Yapılan karışıklı açıklamalarda iki taraf da birbirini suçluyor. Öte yandan, Lübnan'da Arap Barış Gücü'ne bağlı Suriye'li birlikler İsrail yanlısı Lübnan'lı milislerle çar-

ışmaktadır. Nihayet, ABD Dışişleri Bakanı Cyrus Vance'in Orta Doğu bölgesine yaptığı gezide 5 Eylül'de Begin, Sedat ve Carter'in biraraya geleceklere açıklanmıştır.

YERİNDE BİR SAPTAMA

TIP Genel Başkanı Behice Boran VI. II. Temsilcileri Toplantısı'nı açış konuşmasında Begin-Sedat görüşmesi sonrasında Arap-İsrail çatışmasının alacağı boyutları irdeleyen şunları söylüyor: "Çok sert pazarlıklar gördüm. Üstünde geçecek, şöyle veya böyle bir anlaşmaya varacaktır. Gözlemler zamanı kimi adımlar atıldı. Kaçmaz bir şekilde Arap ülkeleri de, başta Ürdün olmak üzere, birer iktisat müzakeresi masasına gelecektir." Geçerlemler ve geçişte yaşananların doğru biçimde değerlendirilmesinden kaynaklanan bu saptama bugün daha bir gerçeklik kazanıyor. Bu saptama başlıca iki noktada toplanabilir: Birincisi, ABD emperyalizminin bir kuklası haline gelen Sedat, tüm uzlaşmaz görüşümü karşı Filistin davasını yok pahasına satmaya hazırlanmaktadır. İkincisi ise, başını Ürdün'ün çektiği diğer Arap ülkelerinin de Sedat'ın zedelediği ihanet yoluna düzülmesi de bir rantsı olamayacaktır.

Sedat'la Begin arasındaki ilk görüşmeden sonra Mısır-İsrail görüşmeleri daha alt düzeylerde sürdükçü, buna karşılık hem Begin hem de Sedat birbirlerine karşı çok ağır suçlamalarda bulunmuşlardır. Enver Sedat barış masasına oturmak için İsrail'in 1967'deki sınırlarına geri çekilmesini öngörüyor, İsrail ise bu isteğin kendisi açısından kabul edilmez olduğunu bildiriyordu. İsrail'in Güney Lübnan'ı işgalinden sonra Sedat, İsrail'e uzlaşmaz olanaksız olduğunu söylüyor ve hatta Mısır'daki İsrail askeri güçlerini sınır dışı ediyor. Sedat daha sonra, Avrupa sosyal demokrasisinin önde gelen liderleriyle görüşüyor ve bir anlamda suçunu hafifletmek için uğraşyordu. Temmuz ayının sonunda İsrail'de yapılan bir açıklamada ABD Dışişleri Bakanı Vance'in İsrail, Mısır, Ürdün

ve Suudi Arabistan'ı kapsayacak Orta Doğu gezisi sırasında bir ABD-İsrail-Mısır üçlü zirvesinin tarihinin saptanacağı belirtiliyordu. Mısır Dışişleri Bakanı İbrahim Kâmil ise böyle bir zirvenin gerçekleşmesinin söz konusu olmadığını, Mısır'ın işgal edilmiş Arap toprakları konusunda "orta çözüm yollarını" kabul etmeyeceğini söylüyordu. Sonunda, İsrail'de yapılan açıklama bütünüyle doğrulandı. Filistin halkının düşmanları 5 Eylül'de ABD'de biraraya gelecektir.

Peki, bu arada Mısır cephesinde neler olup bitti? Önce Mısır'ın tarihinde ilk defa ABD'den 50 adet savaş uçağı alması kesinlik kazandı. Hemen arkasından, Mısır işçi sınıfının ve tüm Mısır'lı emekçilerin mücadelesini boğmak için her fırsatı değerlendiren Sedat'ın kendi başkanlığındaki bir parti kuracağı öğrenildi. Önceleri Sosyal Demokrat Parti olarak düşünülen bu Parti'nin adı Ulusal Demokratik Parti olacaktır ve temel sloganı "Herkes Ekmek, Herkes İş" formülüyle açıklanıyor. Sedat, Ülke içindeki çözümsüzlüğünü baskıcı yöntemlerle aşmaya çalışacaktır.

MISIR TESLİM OLDUKÇA İSRAİL SALDIRIYOR

Bundan sonra da Mısır yönetimi, bir yandan ülke içindeki tüm muhalif sesleri sustururken bir yandan da emperyalizmin kendisine dayattıkları eksiksiz yerine getirecektir. Bu durumda, İsrail'in de tutumunu daha da sertleştirilmesi ve işgalci emellerini pervasızca uygulamaya koyması beklenmelidir.

Filistin Kurtuluş Hareketi'nde bugün artık toplumsal kurultuş hedefleri ulusal kurultuş hedeflerine tam bir yutum içinde yerini almış durumda. Milliyetçi Arap rejimlerinin Güney Yemen örneğinden sonra bölgede ikinci bir ilerici devlet varlığına tahammülleri yok. Bu yüzden İsrail'e karşı verilen mücadelede hiçbir Arap ülkesi varını yoğun ortaya koymadı. İlerici Filistin devleti-

nin kurulmasını engellemek için ellerinden geleni yaptılar ve yiyorlar. 1970'de Ürdün'de Filistinlilere karşı Kanlı Eylül katliamı düzenlendi. İki yıl öncesindeki Lübnan iç savaşında da sonunda bir Filistin'li kurmana döndü.

ABD, MODAHALECİLİĞİNDE YENİ AŞAMA

5 Eylül'de Camp David'de yapılması beklenen Zirve'ye yönelik gelişmeler, önemli sadece Ortadoğu sorunuyla sınırlı olmayan çok önemli başka olgular da sergilemiş oldu. ABD Başkanı Carter, ABD'nin bu süreçte, "mesaj letici" olarak değil, "tam bir taraf" olarak katılacağını açıkladı. Başkan Carter ABD'nin bu tutumunu, ülkesinin "Ortadoğu'da doğrudan ulusal çıkarları olduğunu" gerekçesini açıklıyor ve şöyle diyor: "Bu nedenle görüşmelere doğrudan katılmaya kendimizde yasal hak görüyoruz."

Carter'in bu açıklaması, ABD'nin Ortadoğu üzerindeki modahalesini ilk defa resmen ve açıkça ilan etmesi anlamını taşıyor. Daha da önemlisi Carter böylece, uluslararası hukuka temelden reddeden bir "orman kanununu" yeniden geçerli ilan ediyor. Bir ülkenin, başka uluslararası yasal egemenliği altındaki toprakları üzerinde "ulusal çıkarları" olduğunu ileri sürmesi, doğrudan doğruya "soğuk savaş" döneminin yöntemlerini geri getirme anlamını taşıyor. Bu açıklamayla ABD'nin hegemonyacı dış politikası resmen de tesvil edildi.

ABD'nin "üçlü zirve" girişimi, bu bakımdan emperyalizmin en saldırgan güçlerinin "soğuk savaş"ı canlandırma, uluslararası gerginliği artırma yönündeki planlı girişimlerinin bir parçası olarak ortaya çıkıyor. Bu girişimin Ortadoğu bölgesindeki doğrudan sonucu, bölgede barışın yaklaştırılması değil, tam tersine karışıklığın daha da yoğunlaştırılması olacaktır. Bütün dünyada ateşle oynamaya hız veren emperyalist güçler, şimdiki Ortadoğu'ya yeni barut yığınlarını istif etmeye çalışıyor.

ÇARK-BAŞAK
Türkiye İşçi Partisi
Merkez Yayın Organı
Yıllık abone: 12 DM.

YURT VE DÜNYA
Bağımsızlık
Demokrasi
Sosyalizm
Sorunları
Yıllık abone: 30 DM.

GÖREV
15 Günlük
Siyasi Gazete
Yıllık abone: 12 DM.

Ödeme Adresi:
Türkiye İşçi Partisi
Genel Saymanlığı
T.C. Ziraat Bankası
Çemberlitaş Şubesi
No: 60

YURUYUŞ

Haftalık
Siyasi Haber
ve Yorum
Dergisi

Yıllık abone: 40 DM.

Avrupa Temsilciliği:

COODLEF s.c.

13/2 Square Wuser - 1040

Bruxelles / Belçika

GENÇ ÖNCÜ

Aylık Siyasi Gençlik
Dergisi

Yıllık abone: 20 DM.

Ödeme adresi: Necatibey Cad.
54/23 - Demirtepe/ANKARA

Harun anıldı

Yiğit devrimci Harun Karadeniz aramızdan ayrılışının üçüncü yılında anıldı. Geçtiğimiz Salı günü Harun'un mezarı başında düzenlenen anma törenine arkadaşları ve çok sayıda yurtsever katıldı. Harun'un anıldığı her 15 Ağustos'ta, onun, özgürlük hareketini başarısına olan inancı önünde saygıyla eğileceğiz.

TRT: Haberin' değersini kim biçecek?

GÖZLER YALNIZCA BİRYANA ÇEVİRLİ OLDUĞU ZAMAN, DÖĞRU YA DA YANLIŞ, HEP O YANIN ÖLÇÜLERİNE GÖRE BELİRLENECEKTİR. TRT BUGÜN BURJUVA İDEOLOJİSİNİN GÖZLÜKLERİYLE VE O YANABAKMADIR. VERECEĞİ HABERLER DE "BURJUVAZİNİN GERÇEKTEKİN HABER DEĞERİ TAŞIYAN HABERLERİ" OLACAKTIR.

TRT Yönetim Kurulu, haberler konusunda aldığı önemli bir kararlar, geçtiğimiz hafta kimilerinin övgülerine, kimilerinin de karamellere, suçlamalarıyla karşılaştı. TRT Yönetim Kurulu, haber bültenlerinde bundan sonra yalnızca "haber değeri" olan konulara yer verilecek diyor. Demirel, Erbakan ve Türkeş başta olmak üzere "mahalefet" ateş püskürdü buna. CHP ise memnundu ama, "fazlaca taraf tutmuyor görünmek için" bunu pek belli etmedi.

Aslında Yönetim Kurulu'nun kararı, çok önce yapılması gereken birşeyi uygulamaya koymak. Olumlu bir adımdı kısacası. Ama yetersizdi.

TRT, haberlerinde belirli "kaynaklara" başvurur. Bu kaynaklar çoğu kez burjuvazinin siyasi, ekonomik örgütleridir. Kimi zaman da birkaç satır içi sınıfın ekonomik örgütlerinin sesine yer verir. Onun dışında, işçi sınıfının politik örgütünün eylemleri, görüşleri kesinlikle "haber" değildir TRT için. O kadar ki, herhangi bir komşu ülke ya da bir Afrika ülkesi Türkiye'yle NATO ilişkileri konusunda bir yorumda bulunur ve bu TRT Haber bültenlerinde yer alır da;

Türkiye işçi sınıfı politik örgütü Türkiye İşçi Partisi önderliğinde "NATO'ya Hayır" der ve bu görmezden gelinir. Kısacası, TRT, haberlerinde tarafsızlığı hep "burjuvazinin sınırları" içinde arar durur. Bugün çizilen sınır da yine bu anlamlardır. Haberler, gerçekten haber değeri taşıyacak

çaktır. Yönetim Kurulu kararına göre. Ama kimin haberleri? Haberlikte, haberin kaynağı birincil önem taşıyor. Bu o haberin kimin sesi, kimin görüşü olduğunu, kime neyi anlatmak istediğini belirler. Bugün TRT, haber kaynaklarını eskiden olduğu gibi yine o belli sınır içinde tutacaktır. Bu sınırı biraz genişletip biraz daraltmasını tek anlamı vardır: Gerçek işçi kapitalist ülkelerde bugün uygulanan haberlikte biraz olsun ulaşarak. Verilen örnekler de hep bu yöldür zaten. "Fransızlar, İngiltere'den falan hep böyledir. Cumhuriyet başkanı'nın haberi verilemez, ama öte yandan kitaleleri çok ilgideniren bir spor olayı birinci haber olur."

Gözler yalnızca bir yana çevrili olduğu zaman, doğru ya da yanlış, hep o yanın ölçülerine göre belirlenecektir. TRT bugün burjuva ideolojisinin gözüklerini ve o yana bakmaktadır. Vereceği haberler de "burjuvazinin gerçekten haber değeri taşıyan haberleri" olacaktır.

Yapılan, bir yönüyle olumludur, ancak yetersizdir. Sosyalistlerin, ilericiilerin talep etmesi gereken şey, "haber kaynaklarının seçimine burjuvazinin sınırlarını aşılması" olmalıdır. TRT, haber bültenlerinde artık işçi sınıfının politik örgütünün sesine yer vermesi, haberlerini değerlendirmelidir. Sınıfların varlığını ve mücadelesini artık burjuvazinin sözcülerinin bile kabul ettiğini göz önüne alarak, bu gerçeğe TRT göz yummaz, yummalıdır. TRT konusunda verilecek mücadele de doğrultuda yürütülmelidir.

BARIŞ MÜCADELESİ DAR GRUPLUÇULUK ENGELİNİ AŞACAKTIR

N. KEMAL DÖLENEKEN

Bariş mücadelesinin, bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm mücadelesinin bir bileşeni olarak önemli ortada. Sosyalist sistemin başını çektiği barış ve silahsızlanma mücadelesinde her geçen gün yeni mevziler kazanılıyor. Emperyalist güçlerin tüm engellemelerine karşın barışın yeni güçleri nicel ve nitel olarak geliyor. Ülkemizdeki barış mücadelesinin geniş kesimlere erişmesi, bir kitle hareketi haline gelmesi, başta sosyalistlerin ve diğer barışçı güçlerin önünde duran ivedi görevler arasında.

Geçtiğimiz günlerde, Helsinki Nihai Senedi' nin hayata geçirilmesi amacıyla yapılması düşünülen bir kongreğin ön toplantısı için birçok örgütün bu arada iherici, demokrat örgütleri de çağırılmıştı. Ne var ki ön toplantıya katılan birçok örgüt daha sonraki çalışmalarında yer almadı. Bunun nedeni sözkonusu örgütlerin Helsinki Nihai Senedi' nin hayata geçirilmesine ya da barış mücadelesine karşı olmaları değildi. Neden, son derece çarpıydı: Toplantıya TUSİAD gibi barışın baş düşmanı tekeli sermayenin örgütleri, Sanayi ve Ticaret Odaları ile yönetiminde faşistlerin bulunduğu Türk Standartlar Enstitüsü gibi kuruluşlar da çağırılmıştı.

Bir başka gelişme ise yine Barış Derneği'nin başlattığı "Nötron Bombasına Hayır" kampanyası çalışmalarında ortaya çıktı. Bu çalışmalar arasında yine bazı örgütlerin katılmama kararı olması üzerine, çalışmayı yürütmekte görevli olan "koordinasyon kurulu" bir karar aldı. Bu karar, kampanyayı sürdürecekti olan bölgesel kurullara, Meslek Odaları'nın teker teker çağrılması öngörüldü. TMMOB'nin merkez düzeyinde belirlendiği katılmama kararından sonra alınmış olan bu karar, örgütün bütünlüğünü reddeden, onu yoksayan bir anlayışın ürünüydü. Aynı nitelikte ikinci bir olay bu kez TMMOB'nin başına geldi; Merkez düzeyinde çalışmalarla çalışmayan bir örgütün Ankara Şubesi, ayrı olarak çalışmalar katılmak istendi.

Bariş mücadelesinin Marx'a "reddettiren", barış mücadelesinin "barışçı geçici savunmak için ortaya atıldığı" ıleri süretilen kısıcasi boyandanda büyük çamlar deviren gösist mantık biliniyor. Gözmişimdar.kafalılığ dünyaya sosyalist sisteminin varlığını ve öncülüğünü içine sindirememesi, onları bu noktalara getiriyor.

Fakat barış mücadelesine sahip çıkıyor gözükeren sadece onları özendiren boşaltıp saptıran, bu amaçla kimi iyniyetli girişimleri ve başlangıçları sömürmeye çalışan tutumlar üzerinde ayrıca durmak gerekiyor. Bu tutumların sahipleri ne yapabilir?

Herşeyden önce kuramsal düzeyde, barış mücadelesinin de sosyalizm için mücadelesinin önüne koyarak işe basılıyorlar. Gereği de hazır: Barış mücadelesine katılan CHP' liler ırkmesin! Barış mücadelesinin ancak sosyalizm mücadelesi ekseninde verildiğini bir anlamın olacağını söylediğimize zaman, kuyrıkluluk damarları kabarıyor. Fakat iş CHP ile de sınırlı kalmıyor. Barış mücadelesini TUSİAD' la, sanayi ve ticaret odalarıyla birlikte vermeye çalışıyorlar. Aynı mantıkla bir gün "aman tekelere karşı çıkmayalım TUSİAD ürker" diyecekler.

Burada geçtiğimiz 1976 ve 1977 Eylül günlerinde olanlardan da söz etmek gerekiyor. 76'nın 1 Eylül'ünde bir dizi demokratik kitle örgütü tarafından basına "ortak" bir açıklama yapıldı. "İlerlemeci" denen çizgi için o dönemde İKD'nin lance edilmiş gündemeydi. Tüm olanaklar ve araçlar bu yolda seferber edilmişti. Sözü edilen çizginin mensupları, barış mücadelesini de bu amaçlarına erişmek için kullanmaya çalıştılar. Ortak açıklamada yapılacak: söylenerek bir araya getirilen bazları sendika ve kuruluşların çeşitli yollarla imzaları alındıktan sonra, bu örgütler basına İKD'nin yaptığı bir açıklamayı destekleyen kuruluşlar olarak ilan edildi. İzlenen bu yol, doğal olarak barış yanlısı birçok örgütün dışlanmasına da beraberinde getirdi.

1977 yılının 1 Eylül'ünde de tüm yarıllara karşın yine aynı yolu izleyen bu çizginin mensupları, amaçlarına ulaşmak için her yolu mübah gördüklerini bir kez daha kantladılar. Barış mücadelesinin kitleler içinde kök salması ve tüm barışsever güçlerin bu mücadele içinde kapsamlı yollukları önelleri kulakardı ederek, yine üç-beş örgüt ile yalnızca kendilerinin barışsever olduğunu "kantlamaya", çalıştılar. Bazı örgüt-

lerin merkezleri, bazılarının şubeleri ya da böleri, bazılarının ise temsilcileri bu çalışmaya katılmak istendi. Onlar için önemli olan, örgütlerin iç yapısı, hiyerarşisi ya da disiplini değildi. Bu örgütlerin bir kısmı yöneticilerinin kendileriyle beraber davranması, barış adına ve bu kitle örgütlerinin sırtından kendi "çizgilerinin" reklamının yapılmasıydı. Bu çalışmada da TOB- DER ve TMM- DER gibi örgütlere çağrı bile yapılmıştı. Nasıl bir yıl önce yine TOB- DER, TMM- DER gibi kitle örgütleri ayak oyanlarıyla dışlandıysa, yine aynı yollardan adım adım geçildi. Olanda metinleri olmayan bildiriler için imza istendi; olmayan afişler için örgütlere kararlar alındı. Ve böylece 1 Eylül Dünya Barış Günü bir kez daha anlamından sapıtırılmasa, içi boşaltılmaya çalışıldı.

MAKYAVELİZME BIRAKILAN
GEDİKLER

Bütün bu girişimler belirli bir politik anlayıştan, bu anlayışın dayandığı makyavelist dünya görüşünden kaynaklanıyor. Makyavelist politika, hangi amaçla ve hangi niyetle bağlantılı olsun olsun her türlü örgütlenmenin zaafından yararlanmasını biliyor. Şu ya da bu örgütlenmenin dayandığı "iyi niyet", onun zaafının kaçınılmaz olarak yol açacağı başarısızlık anlamına gelmiyor. Barış Derneği'nin kuruluşu yapıldığı yılıklıklar, bu örgüte de bu anlamdaki zaafı taşıyor.

Tüm dünyada barış mücadelesini yürüten uluslararası örgütlenmeler var. Bu örgütlenmelerin genellikle, mevcut kitle örgütlerinin bir araya geldiği komiteler şeklinde olduğu biliniyor. Bu örgütlenmelerin, kendisini oluştururan diğer örgütlerin dışından ayrı bir kitle tabanı yok. Bu tür örgütlenmelerde yer alanlar, barışın yana olan örgütlerin temsilcileri ile ilgili çapında etkinliği olan kişiler oluyor. Barış Derneği'nin kuruluş biçimi bu anlayışa uyuyor. DSK, TOB- DER, TMM- DER, TUTED gibi ülkemizin önemli kitle örgütleri ve sendikalarının yöneticileri bu oluşumun dışında bulunuyor. Geçen süre içinde bu tikanıklığı aşmak için en küçük bir çaba bile gösterildiğini biliyoruz.

Bilimsel sosyalistler barış mücadelesinin önemi biliyorlar ve onun gerçek içeriğine kavuştu- ruması en geniş kitlelere kucağına açma- sını tüm güçleriyle çalışıyorlar. Bunun için de yanlıştın üstüne cesaretle gidiyorlar. Helsinki Nihai Senedi'ni hayata geçirmek için yapılan toplantı, TUSİAD'ın, Sanayi ve Ticaret Odaları'nın, faşistlerin elindeki Türk Standartlar Enstitüsü'nün çağrılmasına sosyalistler bu nedenle karşı çıkıyor. "Nötron Bombasına Hayır" kampanyası adına örgütün bütünlüğünün parçalanması yolunda girişimlerde bulunulmasını bu nedenle kınıyorlar. TMMOB'nin katılmama kararı aldığını toplantıya tek tek odaları çağırarak; Merkez'i katılmama kararı aldı diye TMM- DER şubelerine çağrı çıkararak bir yere varılmayacağına bu nedenle vurguluyorlar.

UDC macerasında olduğu gibi örgütlerin bütünlüğünü bozucu, bozuncu tutarlara devam edilmesine bilimsel sosyalistler izin veremeyecektir. Yönetiminde olunmama bile, bir örgütü tahrip etmeye kimsenin hakkı yoktur. Kısa vadede çıkarcı hesaplarla örgüt tahripçilerine kalkanları bastırınci karşılıklar bulacaklardır.

Ülkemizde barış mücadelesi yıllardır verildi ve verilmeye devam edecek. Bilimsel sosyalistler mücadelesinin her içinde ve ön saflarda olacaktır. Bilimsel sosyalistler, bugün ortaya çıkan sorunları da çözmeye hazırlardır. Görüşlerinin beğenilecek de beğenilecek de bugüne değin barış mücadelesine katılmak da bulunması ve halen bu mücadelesinin içinde olan ve olması gereken hiçbir kişiyi ya da kuruluşu dışlamadan, tüm dünyaya olduğu gibi etkin, kitle tabanlı olan örgüt ve kişilerin ortaklaşa ve eşitlik içinde biraraya gelmesi, barış mücadelesinin tüm halk kitlelerine yaygınlaştırılması bir barış platformu ergç gerçekleşecektir. Ve bu platform, barış mücadelesinin bir sınıf mücadelesi olduğunu, sosyalizm mücadelesinin ayrılmaz bir parçası olduğunu asla gözardı etmeden, mücadeleyi engelleyen etkenleri saf dışı edecek ve hedefe ergeç varacaktır.

Sosyalist ülkeler ve barış mücadelesi

HELSİNKİ'DEN BUGÜNE BARIŞ YOLUNDA İLERİ ADIMLAR

SERHAN ADA

da çaba harcanması ve nihayet uluslararası ilişkilerde kuvvete başlamama ilkesinin hayata geçirilmesi 'biçiminde somulaşmaktadır.

HELSİNKİ: BARIŞIN SİMGESİ

1975 yılında Helsinki'de toplanan Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı sonunda imzalanan Sonuç Belgesi barış savaşlarının kararı mücadelesinin olumlu bir işaretidir. Helsinki Belgesi, barış mücadelesinde bir simgedir. Bunun içindir ki bu belge üzerinde biraz daha ayrıntılı biçimde durmak gereklidir. SBKP Merkez Komitesi Genel Sekreteri ve Sovyetler Birliği Devlet Başkanı Leonid Brejnev Helsinki Konferansı'nda yaptığı konuşmada şöyle diyor: II. Dünya Savaşı'nın acılarını yaşamış olan kuşağa mensup olanlar, Konferans'ın tarih-sel anlamını daha açık biçimde kavramaktadır. Ama onun hedefleri, barış koşulları içinde yetişen ve halâ yaşa-makta olan ve haklı olarak işlerin başka türlü gidemeyeceğine inanan Avrupalılar kuşağının akıl ve yüreklerinde de benimsenmektedir. (From Helsinki to Belgrade, Progress Publishers, s. 29)

Helsinki Belgesi'nin getirdiği en önemli kazanım II. Dünya Savaşı sonrasında Avrupa'da kurulan sosyalist devletlerin varlığının ilk kez kapitalist-emperyalist devletlerce resmen tanınmasıdır. Konferansa katılan 33 Avrupa devleti ile ABD ve Kanada, Avrupa devletlerinin sınırlarının dokunulmaz olduğunu ilan ederek birbirlerinin sınırlarına karşı şimdiki ve gelecekte saldırılarına yükümlendiler. Bundan başka, NATO'nun kuruluşundan beri varolan silahlanma yarışını yavaşlatmak ve karşılıklı güvenliliği ortadan kaldırmak amacıyla büyük çaptaki manevraların önceden duyurulmasını, bu manevralarda karşılıklı gözlemleri bulundurulmasını ve önemli askeri kuvvet kayıplarının önceden bildirilmesini kararlaştırdılar. Ayrıca ekonomik, bilimsel, teknolojik ve çevre sorunları alanlarında işbirliğini 'korumak ve geliştirmek üzere bir dizi karar alındı. Bu kararların uygulanmaya geçirilmesi politik yuğuşmanın güçlü bir

maddi temele kavuşmasına katkıda bulunacaktır.

XXIV. KONGRE VE BARIŞ PROGRAMI

Bu noktada, Helsinki Konferansı gibi ileri bir aşamaya gelmesinde başta Sovyetler Birliği olmak üzere tüm sosyalist ülkelerin oynadığı dinamik rolü irdelemek yararlı olacaktır. 1971 yılında yapılan SBKP XXIV. Kongresi'nin kabul ettiği Barış Programı bu konuda önemli bir belgedir. Bu belgeye Sovyet dış politikasının ösündeki başlıca görevler sıralanıyordu. Daha sonra kısa süre içinde gerçekleştirilmeye alınan bu görevleri buraya aktarıyoruz:

1. Savaş odaklarının ortadan kaldırılması...

2. II. Dünya Savaşı sonrasında Avrupa'da gerçekleşen sınır değişimlerinin kesin olarak tanınmasından kalkarak bu kıtada barış ve yuğuşmanın yerleşmesi için belirleyici bir girişimde bulunmak ve Avrupa Konferansı'nın toplanması için uygun koşulların sağlanması. Avrupa'da toplu güvenliği sağlamak için elden gelen her şeyi yapmak.

3. Nükleer, kimyasal ve bakteriyolojik silahların yasaklanması yolunda anlaşmalar yapılmasını sağlamak.

4. Her türden silahlanmayı durdurma yolunda verilen mücadelede daha etkili kılmak. Silahsızlanma sorunlarının bütün yönleriyle incelemek üzere bir dünya konferansı toplantısına çağırılmak...

5. Hâlâ varlığını sürdüren sömürge rejimlerinin ortadan kaldırılmasıyla ilgili BM kararlarını uygulamak...

6. Sovyetler Birliği, ilgili tüm devletlerle karışık çıkara dayalı işbirliğini geliştirmeye hazırdır...

Günümüzdeki gibi, Barış Programı'nın getirdiği görevlerle Helsinki Sonuç Belgesi birçok noktada çakışıyor. Bununla birlikte dünyada barışı etkili kılmada henüz her şey yapılmış değildir. Helsinki, dünyaya kalıcı bir bakış getirmiş yolunda bir sonuç değil bir başlangıçtır. Mücadele bugün de tüm hızıyla sürmektedir. Sovyet Birliği Komitesi'nce yayınlanan bir broşürde şöyle deniyor: "Dünyada birbirine paralel olarak fakat tamamen karşıt yönlere gelişen iki süreç (tank oluyorum. Bir yanda, gelişen uluslararası yuğuşma ve farklı toplumsal sistemlere sahip ülkeler arasındaki ilişkilerin normalleşmesi süreci sürüyor ve güçleniyor. Aynı zamanda da, yuğuşma koşullarında silahlanma yarış ve maddi savaş hazırlığı süreci de sürüyor ve halta bazı yönlere yoğunlaşıyor." (Problems of Disarmament: Soviet Viewpoint, Helsinki 1978, s.7)

Gerçekten, günümüz dünyasında askeri amaçlar için harcanan para 350 milyar dolar tutmaktadır. Dünyadaki silahlı kuvvetler 22 milyon kişiye ulaşmaktadır. Bu muazzam silahlanma yarışının arkasında azgın militaristlerle işbirliği içindeki silah fabrikatörleri vardır. Helsinki Sonuç Belgesi'nden sonra bile bu güçler silahlanmayı artırmaktadırlar. Nitekim 1975 ve 1976 yıllarında yalnızca Batı Avrupa'daki NATO kuvvetlerinde 110.000 kişilik bir artış oldu. Ayrıca NATO ülkelerinin askeri harcamalarını, belirli bir süre yobunca her yıl yüzde 3 oranında arttırmalarını öngören bir karar alındı. Emperyalist dünya yakın gelecekte, insan topluluklarının kitle halinde ölümüne yol açacak Nötron bombasının imalini ve mevziletilmesini günme getirdi. Gördüğü geniş çaplı ve etkili tepkiden sonra yapılmasından şimdiki vazgeçildiği söylenen nötron silahının sağlığını geleceğini ciddi biçimde tehdit ediyor.

BARIŞA KARŞI YALAN DOLAN

Savaş kışkırtıcıları doğrudan silahlanma dışında başka yöntemlere de başvurumaktadırlar. Bunlardan biri, bağımsızlık uğrunda mücadele veren uluslara karşı kimi zaman o bölgenin genici devletlerini kışkırtarak onlara para ve silah yardımıyla bulunmak, kimi zaman da

bizzat ülke içindeki karşı devrimci güçleri silahlı harekete sokmaktır. Bu yıl yaşanan Şaba deneyi emperyalistlerin bu işi neseyle vardiacaklarına bir örnektir. Kullanılan bir başka yöntem de sosyalist ülkeler ve sosyalizm gerçeği hakkında yalanlara başvurmadır. Carter'in ünlü "insan hakları" (!) kampanyası, NATO generallerinin ikide bir yinedildikleri "Sovyet askeri tehdidi" uydurması v. "şeykin" bujuva akademik çevrelerini sosyalist ülkeleri birer "Yeryüzen nemi" olarak göstermeye çalışan tezleri hep bu amaca, sosyalizm düşmanlığın köniklemek bir yana yuğuşma sürecin zayıflap barış mücadelesinin etkin kırmaya yöneliktir.

Emperyalistler barışı çözelemeyi çağırırken sosyalist ülkeler ne yapıyor? 1963 yılında buyana nükleer denemelerin havada, karada, su altında ve uzayda yapılması, nükleer silahların yayılmasının önlenmesi ve kimyasal ve bakteriyolojik silahların yasaklanması ile ilgili bir dizi anlaşma Sovyetler Birliği'nin girişimleriyle bağlandı ve stratejik silahların sınırlandırılması ile ilgili SALT görüşmeleri sonucunda ABD ile Sovyetler Birliği arasında da görüşmelerin etkinliği artırıldı. 1972 yılında Sovyet Hükümeti "Uluslararası ilişkilerde Kuvvet Başvurulması ve Nükleer Silahın Kesin Olarak Yasaklanması" ile ilgili bir öneriyi BM'e getirdi. Hukuksal alanda sağlanan bu ilerlemelerin pratikte uygulanması ve yerleşmesi için savaşmak başka da Sosyalist ülkelere, tüm barışçı güçlere düşüyor.

25-26 Kasım 1976 tarihlerinde Bükreşte toplanan Varşova Güvenlik ve İşbirliği Konferansı'na katılanlar birbirlerini karşı nükleer silahı yasaklamama ve NATO ve Varşova Paktilerinin üye sayısını arttırmamayı yükümlenmişlerdir. Sosyalist ülkelerin anlaşma önerisi henüz gerçekleştirilmeye başlanmadı. Ancak geçtiğimiz yılın sonlarında Belgrad'da yapılan toplantı, tüm karşı yöndeki çabalara karşın, Helsinki kararlarının doğrulanmasıyla sonuçlandı.

SBKP XXIV. Kongresi'nde kabul edilen Barış Programı doğrultusunda verilen mücadele sonunda BM'de genel silahsızlanma ile ilgili özel oturum toplandı. Silahsızlanma özel toplantısı, çeşitli ülkelerin devlet başkanları ve çok sayıda yüksek düzeydeki görevlinin katılımıyla tan bir barış ve yuğuşma forumu dönuştü. Bu konferanstan sonra daha ileri bir adım atılarak anlaşma çapında silahsızlanmayı öğören anlaşmalar imzalanması yolunda çaba harcanacaktır.

Tüm sosyalist ülkeler ve bu arada Sovyetler Birliği barış yolundaki mücadelelerini artırmak sürdürmektedirler. 1976 yılında toplanan SBKP XXV. Kongresi bir önceki Kongre'nin kabul ettiği Barış Programını doğruladı ve bundan sonra da barış, uluslararası işbirliği, halkların özgürlüğü ve bağımsızlığı uğrunda mücadele verileceğini belirtti. Bugün artık, barış için verilen savaş yalnızca devletler düzeyinde ve hukuk alanında yürütülmektedir. Barış uğrunda verilen mücadele, geniş emekçi ve giderrek aydın kitleleri kavrayan toplumsal bir mücadeleye bağlanmalıdır.

30 AGUSTOS
KURTULUŞ SAVAŞI
VE BAĞIMSIZLIK GECESİ

Saat: 20.30
Yer: Açık Hava Tiyatrosu

TIP İstanbul İl Başkanlığı

İkinci Dünya Savaşı neden olduğu çok büyük yıkım ve yokluğa karşın barışçı bir dünyaya gidis yolunda bir adım olmadı. Gerçi savaşta emperyalizmin suç ortağı faşizm kesin yenilgiye uğratılmış ve dünya halkları üzerinde yarattığı tehdit ortadan kaldırılmıştı. Yine bunun yanında dünya sosyalist sistemi maddi bir gerçeklik olma yoluna girmiş ve eski sömürgelerce bağimsızlığı amaçlayan hareketler etkili olmaya başlamıştı. Ama bu ortamda kapitalist-emperyalist dünya sistemi sosyalizme karşı yeni bir savaş, Soğuk Savaş'ı başlattı. Soğuk Savaş ortamında emperyalizmin ekonomik boyunduruğu Marshall Planı ve Truman Doktrini'nde, askeri-politik boyunduruğu da NATO'da somutlaşarak geri kalmış ülkelere takıldı. Bu dönemde emperyalizm barış mücadelesini anti-komünist rızgarı sayesinde gözden sakladı.

Bugün, barış mücadelesi dünyadaki tüm Soğuk Savaş kalıntılarının temizlenmesi, Soğuk Savaş'ı geri getirmeye yönelik çabalardan edilecek boş çikarılması, uluslararası yuğuşma sürecinin dönülmeye bir akışa kavuşturulması, politik yuğuşmanın yanında askeri yuğuşmanın sağlanması yolun-

YUED toplantısı:

GERİ ÜLKELER EMPERYALİST ÇEMBERİ KIRMAK ZORUNDADIR

■ Son yıllarda uluslararası alanda en çok tartışılan konulardan biri "Yeni Uluslararası Ekonomik Düzen" oldu. Bu tartışmaların gelişmesini kısaca özetler misiniz?

□ Yeni Uluslararası Ekonomik Düzen (YUED) kavramı, günümüzde 77'ler diye bilinen geri ülkelerce, uluslararası ekonomik ilişkilerin sürekli olarak kendilerini işlemesine karşı bir tepki olarak ortaya çıkmıştır. Esas olarak, varolan uluslararası ekonomik düzenin ülkeler arasında eşitsizlik yaratıcı ve eşitsizlikleri artıran özelliklerine gösterilen tepkilerden kaynaklanmıştır.

Tartışmaların başlangıcı 1964'de Cenevre'de yapılan ilk Birleşmiş Milletler Ticaret ve Kalkınma Konferansı'na uzanır. İlk kez bu toplantıda oluşan 77'ler grubu, uluslararası ekonomik düzenin eşitsizliğini ve adaletsizliğini eleştirerek, bu düzenin değiştirilmesine ilişkin öneriler getirmişlerdir. Ancak, gerek bunlar, gerek daha sonraki uluslararası toplantılarda geliştirilen diğer öneriler uygulamaya dönüştürülmedi. Buna karşın, 1970'lerin başlarında YUED tartışmalarının hız kazandığını görüyoruz. Bunda, uluslararası para sisteminin çok büyük değişiklikler geçirmesi, ABD'nin Vietnam yenilgisi, kapitalist dünyanın 1930'dan bu yana görülen en şiddetli ekonomik bunalıma girmesi, başta petrol olmak üzere hammaddede fiyatlarında görülen artışlar gibi gelişmeler etkili oldu. Geri ülkelerde, uluslararası düzende kendi lehlerine kimi iyileştirmeler yapılması konusunda etkilili olabileceklere kanısı güçlenirken, gelişmiş ülkeler 77'lerden gelen kimi isteklerinin kendi çıkarlarına olduğunu gördüler. İlk olarak, 1974'de toplanan 6. Özel Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nda YUED'in Kurulmasına İlişkin Bildiri ve Eylem Programı kabul edildi. Arkadan, aynı yıl toplanan 29. Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nda kabul edilen Devletlerin Ekonomik Hak ve Görevleri Yasası geldi. 1975 Eylülünde toplanan 7. Özel BM Genel Kurulu'nda ise Kalkınma ve Uluslararası Ekonomik İşbirliği kararı kabul edildi. Günümüze değin YUED konusunda sürdürülen tartışmaların içeriğini büyük ölçüde bu metinler belirledi. Örneğin, gerek Kuzey-Güney Diyaloğu diye bilinen ve 27 ülke temsilcilerinin bir araya getiren görüşmeler gerek 1976 Mayıs'ında Nairobi'de toplanan 4. Birleşmiş Milletler Ticaret ve Kalkınma Konferansı'nda tartışmalar, yukarıda sözünü ettiğimiz belgelerin belirlediği konularda yoğunlaştı. Ancak, bütün bu tartışmaların günümüze değin somut bir sonuç vermediğini ve burularda geliştirilen önerilerin hemen tümünün kağıt üzerinde kaldığını söyleyebiliriz.

■ YUED kavramının, varolan düzenin "eşitsizlik yaratıcı ve eşitsizlikleri artıran" özelliklerinden kaynaklandığını söyleyiniz. Bu özelliklerden söz eder misiniz?

□ Günümüzde kapitalist dünyayı oluşturan ülkeler arasında gün geçtikçe büyüyen ekonomik ve sosyal farklılıkların varlığı bu sistemin en önemli özelliklerinden birisidir. Bu durumun temelinde sözkonusu ülkeler arasındaki ekonomik ve politik ilişkiler yatmaktadır. Örneğin, bu ülkeler arasındaki ticaret ilişkileri sürekli olarak geri ülkelerin aleyhine işlemekte ve bu ülkelerin gelişimlerine bağlılığı sürekli artmaktadır. Geri ülkelerin ticaretinin yaklaşık % 75'i gelişmiş ülkelere yapılmaktadır. Bu ülkelerin esas ihrac mallarını oluşturan ana hammaddelerin fiyatları kısa dönemde büyük dalgalanmalar göstermektedir. Öte yandan, uzun dönemde geri ülkelerin ihrac fiyatları ithal fiyatlarına oranla gerilediğinden, geri ülkelerden gelişmiş kapitalist ülkelere ticaret yoluyla değer aktarılmaktadır. Gerek uluslararası ticaret ve gerek Uluslararası Para Fonu, Dünya Bankası gibi kurumlar aracılığıyla, geri ülkelerin ekonomik gelişmesi ve sanayileşmesi emperyalist güçlerin itek ve çıkarları doğrultusunda yönlendirilmektedir.

Günümüzde geri ülkelerin teknoloji konusundaki ana kaynağını gelişmiş kapitalist ülkeler oluşturdundan bu alanda da benzer bir bağımlılık ilişkisi gö-

İSTANBUL'DA DÜZENLENEN YUED SEMİNERİNE ÇAĞRILI OLARAK KATILAN ÖDÜ İLİMLER FAKÜLTESİ EKONOMİ BÖLÜM BAŞKANI GÖREL TÜZÜN YÜRÜYÜŞÜN SORULARINI YANITLADI.

rülmekte, burada da en önemli rolü uluslararası ticaret oynamaktadır. Bu şirketler, teknoloji transferini kendi tekelci güçlerini sürdürmenin bir aracı olarak kullanıyorlar. Geri ülkelere genellikle standartlaşmış, başka bir deyişle modası geçmiş teknolojiler satarken, bu ülkelerin yeni teknolojileri üretmeleri de gelişmiş biçimlerde engelleniyor. Böylece, geri ülkelerle gelişmiş kapitalist ülkeler arasındaki bağımlılık ilişkisinin de sürdürülmesi sağlanmış oluyor. Sanayorum, söylediğim bu özellikler bile varolan uluslararası ekonomik düzenin "eşitsizlik yaratıcı ve eşitsizlikleri artıran" niteliğini ortaya koymak için yeterlidir.

■ YUED tartışmalarında hangi konularda yoğunlaşmakta ve ne tür öneriler ileri sürülmektedir?

□ Tartışmaların ana öğrisi naklısını ticaret, gelişmiş kapitalist ülkelerden geri ülkelere kaynak aktarımı ve teknoloji transferi oluşturmaktır. Ticaret konusunda, bir yanda, geri ülkelerin ana ihrac maddeleri olan hammaddelerin sağladıkları ihracat gelirlerini bir ölçüde de ota kararlılığı ulaştırma yönelik öneriler geliştirilmekte. Öte yandan, gelişmiş kapitalist ülke pazarlarının geri ülkelerin ihrac edebileceği sanayi ürünlerine açılması yolunda öneriler ileri sürülm-

yor. Geri ülkelere kaynak aktarımına ilişkin öneriler bu ülkelerin borç yükünün azaltılmasını ve bu ülkelere sermaye aktarımının hızlandırılmasını amaçlıyor. Teknoloji konusunda ise geri ülkelerin gelişmiş kapitalist ülkelerde geliştirilen teknolojilerden daha elverişli koşullarda ve daha kolay yararlanmalarını sağlamaya yönelik öneriler sözkonusudur. Daha önce de belirttiğim gibi bu önerilerin hemen tümü kağıt üzerinde kalmıştır.

■ YUED konusundaki önerilerin gerçeğe dönüşmesi varolan düzenin gerçekten değişime uğrayacağı mıdır?

□ Gelişmiş kapitalist ülkelerin YUED önerileri karşısındaki olumsuz tavır, bu öneriler gerçekleştirilmediği ve varolan düzenin geri ülkeler lehine çalışmaya başlanacağı anlamına gelmez. Bu öneriler gerçekleştirildiğinde düzenin değil ama, düzen içindeki bölünüşün değişeceğini, düzenin bugün olduğu gibi geri ülkelere aleyhine çalışmasının süreceğini söyleyebiliriz. Buna şöyle bir örnek verilebilir. Geri ülkelere yapılan kaynak aktarımının artırılması önerisinin altında, bu yoldan geri ülkelerin gelişmelerinin maliyetinin bir bölümünün gelişmiş ülkelere kaydırılacağı görüldü. Diyelim, bundan yararlanılan gelişmiş kapitalist ülkeler oldu. 7-11 Ağustos 1978 tarihleri arasında İstanbul'da yapılan YUED Semineri'nde konuşan Brandt Komisyonu üyesi, Hollandalı eski bakan Jan Pronk'ın söylediği de bunu doğruluyor. Pronk'a göre, geri ülkelere büyük kaynak aktarımları Marshall Planına, Vietnam Savaşı'na ya da Ortak Pazar'ın kurulmasına benzer bir sonuç verecektir. Bu sonuç, etkilenen ülkelerdeki talebin zengin ülkelerin gelişmesini teşvik edici biçimde artmazdır. Başka bir deyişle, geri ülkelere yapılacak kaynak aktarımları, gelişmiş kapitalist ülke sanayileri için yeni pazarlar açılması sonucunu doğuracaktır. Demek ki, burada, varolan düzenin değiştirilmesinden çok düzenin gelişmiş yarıncın daha da güçlendirilmesidir.

Önerileri çoğaltmak sonucu değiştirmiyor: YUED çabaları sistemin özünü değil, birtakım görüntülerine, sonuçlarına yönelik görünüyor. Öngörülen, sistemin çelişkilerinin azaltılması amacıyla kısmi iyileştirmeler yapılması ve böylece geri ülkeler burjuvazisinin payının bir ölçüde artırılmasıdır. Öyleyse, geri ülkelerin gelişmesi, emperyalist güçlere bağımlı olmanın çıkıp, kaynaklarını halklarının çıkarları doğrultusunda kullanmalarını, dolayısıyla emperyalist-kapitalist ilişkiler çemberini kırmalarını zorunlu kılmaktadır. Ancak, bu söylediklerimiz YUED'i tümüyle yadsıdığımız anlamına almamalıdır. Sözkonusu tartışmalar, en azından, emperyalist-kapitalist dünya sisteminin işleyişini emperyalist güçler ile yerli işbirlikçileri arasındaki ilişkileri sergileme açısından önemli yararlı olmuş ve uluslararası düzeyde anti-emperyalist bilginin ve bilinçlenmeye katkıda bulunmuştur.

■ Bu açıdan, İstanbul'da yapılan YUED seminerini nasıl değerlendiriyorsunuz?

□ Türkiye bugüne kadar YUED tartışmalarının yapıldığı uluslararası toplantılarda OECD üyesi olarak gelişmiş kapitalist ülkeler arasında yer almıştır. Dışişleri Bakanlığı ve Siyasal Bilgiler Fakültesi tarafından düzenlenen seminer bu açıdan yeni bir önemini sergiliyordu. Bir yanda 77'ler Dönem Başkanı Donald Mills, UNCTAD Genel Sekreteri Gamanı Corea, Brandt Komisyonu Genel Sekreteri Orhan Ölin gibi YUED tartışmalarının önde gelen kişilerinin toplantıya katılımı olmaları, öte yanda Başbakan Ecevit'in toplantıda konuşması, Dışişlerinin toplantıya verdiği önemi göstermektedir. Bu açıdan, İstanbul'daki semineri yeni dış politik açılımların birisi, uluslararası alanda yeni mütefikler bulma çabalarının bir parçası olarak görmek gerekir. Bu nedenle, içeriğinden çok yapılmış olması önem taşımaktadır.